MASARYKOVA UNIVERZITA

FAKULTA SPORTOVNÍCH STUDIÍ

Výuka tělesné výchovy v sekundárním vzdělávání v době pandemie COVID-19

Diplomová práce

BC. JAN RAŠKA

Vedoucí práce: doc. PhDr. Marcela Janíková, Ph.D.

Katedra pedagogiky sportu
Obor Učitelství tělesné výchovy pro základní a střední školy

Brno, 2022

MUNI
SPORT

Bibliografický záznam

Autor:	Bc. Jan Raška Fakulta sportovních studií Masarykova univerzita Katedra pedagogiky sportu
Název práce:	Výuka tělesné výchovy v sekundárním vzdělávání v době pandemie COVID-19
Studijní program:	Tělesná výchova a sport
Studijní obor:	Učitelství tělesné výchovy pro základní a střední školy
Vedoucí práce:	doc. PhDr. Marcela Janíková, Ph.D.
Rok:	2022
Počet stran:	90
Klíčová slova:	covid-19, sekundární vzdělávání, tělesná výchova, učitel, žák

Bibliographic record

Author: Bc. Jan Raška
Faculty of Sports Studies
Masaryk University
Department of Sport Pedagogy

Title of Thesis: Teaching physical education in secondary education during the COVID-19 pandemic

Degree Programme: Physical education and sport

Field of Study: Lower and Upper Secondary School Teacher Training in Physical Education

Supervisor: doc. PhDr. Marcela Janíková, Ph.D.

Year: 2022

Number of Pages: 90

Keywords: covid-19, secondary education, physical education, teacher, student

Anotace

Diplomová práce se zabývá problematikou výuky tělesné výchovy v sekundárním vzdělávání v době pandemie COVID-19. Výzkumné šetření je zaměřeno na podrobné informace a názory ohledně realizace tělesné výchovy v době, kdy byly školy uzavřeny a výuka probíhala online. Jako výzkumnou metodu jsme použili dotazníkové šetření, kde cílovou skupinou byli učitelé tělesné výchovy a žáci v sekundárním vzdělávání. Data byla sbírána formou nestandardizovaného online dotazníku. Z výsledků je patrné, že výuka TV na většině škol probíhala, nejčastěji ve formě úkolů a výzev sportovního typu.

Abstract

The diploma thesis deals of teaching physical education in secondary education during the COVID-19 pandemic. The research is focused on detailed information and opinions regarding the implementation of physical education, when schools were closed, and teaching took place online. As a research method, we used a questionnaire survey, where the target group were physical education teachers and students in secondary education. Data were collected in the form of a non-standardized online questionnaire. From the results is evident, that PE lessons took place at most schools, most often in the form of sports-type assignments and challenges.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma **Výuka tělesné výchovy v sekundárním vzdělávání v době pandemie COVID-19** zpracoval sám. Veškeré prameny a zdroje informací, které jsem použil k sepsání této práce, byly citovány v textu a jsou uvedeny v seznamu použitých pramenů a literatury.

V Brně 29. dubna 2022 .....

Bc. Jan Raška

Poděkování

Děkuji mé vedoucí, doc. PhDr. Marcele Janíkové, Ph.D., za cenné informace, rady, inspiraci a ochotu, kterou mi věnovala při psaní mé diplomové práce. Dále děkuji všem respondentům, kteří se podíleli na výzkumu.

Obsah

Seznam pojmů a zkratek 13

1 Úvod 15

2 Syntéza poznatků 17

2.1 Výuka TV v rámci edukace ... 17

2.1.1 Edukace ... 17

2.1.1.1 Formy edukace ... 18

2.1.1.2 Fáze edukačního procesu ... 21

2.1.1.3 Efekty edukace ... 22

2.1.2 RVP a ŠVP ... 23

2.1.2.1 Oblast Člověk a zdraví ... 23

2.1.2.2 Učivo ve školní TV ... 25

2.1.3 Didaktika školní TV ... 27

2.1.3.1 Cíle školní TV ... 28

2.1.3.2 Podmínky pro školní TV ... 29

2.1.4 Vyučovací jednotka tělesné výchovy ... 29

2.1.4.1 Struktura vyučovací jednotky ... 30

2.2 Sekundární vzdělávání ... 31

2.2.1 Edukátor ... 32

2.2.1.1 Přístup učitele k výuce TV ... 32

2.2.1.2 Vlastnosti determinující kvalitu učitele ... 33

2.2.1.3 Způsob komunikace se žáky ... 34

2.2.2 Edukant jako subjekt a objekt edukace ... 34

2.2.3 Motivace k učení ... 35

2.2.4 Vzdělávání ve světě a v České republice ... 36

2.2.5 Faktory ovlivňující výchovu a vzdělávání ... 36

2.2.5.1 Vnější faktory ... 37

2.2.5.2 Sociální a demografické faktory ... 38

2.2.5.3 Ekonomické faktory ... 39
2.3 Pandemie COVID-19 a její důsledky na TV a sport ... 40
2.3.1 Případové studie ... 42
3 Metodika **44**
3.1 Cíle výzkumu ... 44
3.2 Výzkumné otázky ... 45
3.3 Výzkumné metody a nástroje ... 45
3.4 Výzkumný soubor a sběr výzkumných dat ... 46
3.5 Analýza dat ... 48
4 Výsledky **49**
4.1 Výzkum učitelé ... 49
4.2 Výzkum žáci ... 60
5 Diskuse **71**
6 Závěry **77**
Použité zdroje **79**
Přílohy **85**
Seznam obrázků **89**
Seznam tabulek **90**

Seznam pojmů a zkratek

MŠMT	–	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NPV	–	Národní program vzdělávání
RVP	–	Rámcový vzdělávací program
ŠVP	–	Školní vzdělávací program
TV	–	Tělesná výchova
VKZ	–	Výchova ke zdraví

1 Úvod

Dlouho jsem přemýšlel nad tématem diplomové práce. Chtěl jsem, aby to bylo zajímavé, bavilo mě to a zároveň z toho byl i smysluplný závěr. Nejprve jsem měl myšlenku, že budu psát ohledně toho, jaký názor na školní tělesnou výchovu mají učitelé, žáci, studenti, rodiče a veřejnost. Postupem času a díky vlastní zkušenosti v roli studenta mi přišlo daleko smysluplnější pojednat o tom, jak probíhala tělesná výchova v době uzavřených škol a přechodu na online výuku s nejasným doporučením MŠMT, jak výuku tělesné výchovy na školách – resp. v domácím prostředí realizovat. Na tuto myšlenku mě částečně dovedla i vedoucí mé práce.

Hlavním cílem diplomové práce je předat čtenářům informace o dané problematice v teoretické části, následně pak v praktické části představit výzkum, který je zaměřen na výuku tělesné výchovy v době pandemie COVID-19 na brněnských základních a středních školách.

Diplomová práce se dělí do 6 hlavních kapitol, kde důležitou roli hraje kapitola – syntéza poznatků neboli teoretická část. Ta má 3 hlavní kapitoly, a to výuku tělesné výchovy, kde se zaměřujeme hlavně na edukaci, RVP, ŠVP a didaktiku školní tělesné výchovy. Dále se zabýváme sekundárním vzděláváním, kde jsou kapitoly jako edukátor, edukant, motivace k učení a faktory, které ovlivňují výchovu a vzdělávání. Poslední kapitola se zabývá pandemií COVID-19 a jejími důsledky na tělesnou výchovu a sport. Cílem je pojednat komplexně o tématu a zároveň definovat hlavní pojmy, které se objeví ve výzkumu.

V praktické části popisujeme výzkum, který je zaměřený na výuku tělesné výchovy v době pandemie COVID-19. Cílem výzkumu je zjistit, zda a jak probíhala tělesná výchova v době, kdy byly školy uzavřené a žáci měli výuku online. Abychom úspěšně zjistili odpovědi na naše

výzkumné otázky, museli jsme zkonstruovat dva nestandardizované dotazníky, které byly zaslány respondentům elektronickou formou. Jeden dotazník je určen pro učitele tělesné výchovy a druhý pro jejich žáky (viz příloha 2 a 3).

2 Syntéza poznatků

„Žák se má učit s chutí, kterou mají podporovat rodiče, škola, věci samy i metoda“ to jsou slova J. A. Komenského z knihy Didaktika magna.

V teoretické části nejprve pojednáme o výuce TV, vysvětlíme si, co je edukace a jaké jsou její formy a cíle. Dále přejdeme ke sportu, resp. k tělesné výchově. Další kapitolou bude sekundární vzdělávání, s čímž souvisí celá diplomová práce. Dále pojednáme o vzdělávání v ČR, o faktorech, které ovlivňují výchovu a vzdělávání. Budeme se také zabývat motivací k učení. Nakonec pojednáme o pandemii COVID-19, jaké měla důsledky na tělesnou výchovu a sport a zmíníme si také různé případové studie ze zahraničí, které s tímto tématem úzce souvisí.

2.1 Výuka TV v rámci edukace

„Lepší je těžká práce než nečinnost“ Konfucius.

Slovy Konfucia jsem si dovolil uvést kapitolu o výuce tělesné výchovy (dále jen TV). Na první pohled se může zdát, že vyučovat TV není nic složitého, protože děti se „jednoduše“ pohybují. Odvést kvalitní výuku TV je však poměrně náročná činnost, jak o tom pojednáme v následující kapitole.

2.1.1 Edukace

Dříve, než se budeme teoreticky věnovat výuce TV, pojednáme o edukaci. Edukace je termín, kterým se obecně označuje tradiční pojem pro výchovu a vzdělávání. Jedná se o dvouslovný pojem, kde hlavní roli hrají pojmy: výchova a vzdělávání, obě tyto složky se v reálném procesu prolínají (Průcha a kol., 2003).

Globálním cílem výchovy a vzdělávání je výchova člověka, jakožto růst jeho morálního, duchovního a výkonnostního potenciálu. Cíl je vědomým prvkem lidské činnosti, předjímající ideální výsledek, k němuž by měla činnost směřovat. Obecně cíle mají motivovat, pomáhat integrovat různé aktivity a tvořit systém k jejímu dosažení, proto o této aktivitě hovoříme jako o cílevědomé (Fialová, 2010).

Cíle vypovídají o změnách, které byly předem promyšleny. U edukantů chceme dosáhnout těchto cílů prostřednictvím vzdělávacího procesu. Soubor cílů je hierarchicky strukturovaný, jelikož vzdělávací proces je složitý a jednotlivých cílů je těžké dosáhnout, jelikož se objevují problémy. Enormní roli zde hraje obsah kurikula, aby dokázal reagovat na všechny aktuální společenské potřeby a problémy. Ve společnosti dochází ke střetu individuálních a skupinových cílů. Ty individuální vycházejí z individuálních potřeb jedince, motivace osobního rozvoje a seberealizace (Fialová, 2010).

Vytyčování cílů je podmínkou k úspěšnému dosažení efektů práce edukátora.

2.1.1.1 Formy edukace

Kromě klasického formálního vzdělávání v různých školských institucí, je čím dál tím častěji populárnější neformální vzdělávání. Tento termín se používá v rámci aktivit, zájmových kroužků a společenských akcích ve formě navštěvování různých kurzů a přednášek, které se týkají oborů, o které se člověk zajímá a chce se v nich nadále zlepšovat. Příkladem pro neformální vzdělávání v rámci oboru kinantropologie může být např. dohledání informací o pohybu. Forma informálního vzdělávání zajišťuje nové informace v komunikačních schopnostech, s literaturou, s tiskem a s médii jako je rozhlas, televize, internet a působení vzdělávacích technik v podobě počítačových programů (Palán, 2003).

Dále se setkáváme také s termínem organizační formy výuky, pod nímž se rozumí „komplexní systémové řízení a uspořádání výuky v určité vzdělávací situaci“ (Průcha a kol., 1995, s. 140).

Obecně lze dělit organizační formy výuky dle těchto kritérií:

Podle prostředí:

- Ve třídě – primární edukační prostředí.
- Ve specializovaných prostorách školy – např: tělocvična, dílna.
- V přirozeném prostředí – vzdělávání v rodině, ve volném čase, v práci.

Podle uspořádání žáků:

- Frontální – učitel pracuje hromadně se všemi žáky.
- Skupinové – žáci pracují ve skupinách dle různých kritérií.
- Individuální forma výuky – výuka jednoho žáka jedním učitelem.

Vzhledem k rozdělení žáků:

- Kooperativní – část teoretická (ve škole), část praktická (v podniku).
- Individualizované formy výuky – dle vnitřní, obsahové a metodické diferenciaci podle individuálních potřeb

Dle rozdělení rolí mezi učitele a žáky:

- Řízené – standardní způsob, výchovně vzdělávací proces.
- Otevřené formy výuky – alternativní školy.

Dle časové dimenze:

- Vyučovací hodina – základní forma výuky, trvá zpravidla 45 minut.
- Exkurze

- Besedy
- Turnaje…

Když všechna tato rozdělení konkretizujeme na výuku TV, vypadalo by to takto. Po většinu času se nacházíme v tělocvičně, což patří do specializovaných prostor školy. Dle uspořádání žáků už je to složitější, jelikož ve výuce TV můžeme využít všechny tři organizační formy, podle toho, jaký cíl konkrétní vyučovací jednotka má. Vzhledem k rozdělení žáků se ve většině případech využívá kooperativní forma, avšak může se stát, že ve třídě bude handicapovaný žák, tudíž bychom museli zařadit individualizovanou formu výuky. Podle rozdělení rolí mezi učitele a žáky se využívá řízená forma, tzn. žáci poslouchají učitele a řídí se jeho pokyny, nicméně na konec hodiny je vhodné zařadit komunikaci se zpětnou vazbou od žáků, která je vhodná do budoucích vyučovacích jednotek. Poslední rozdělení je dle časové dimenze, kde v TV standardní vyučovací jednotka trvá 45 minut, ale můžeme se častokrát setkat i s tzv. dvouhodinovkami, kde jsou 2 vyučovací jednotky spojené v jednu, tudíž trvá 1,5h. Do TV zařazujeme i školní, či mimoškolní turnaje, kde časová dotace je různá, dle náročnosti soutěže/turnaje.

Další organizační formy ve školní TV dělíme na povinné, nepovinné, doplňkové a zájmové. V rámci analýzy výchovně-vzdělávacího procesu v TV vycházíme z členění podle Vilímové (2009), Rychteckého a Fialové (1998, 2004). Tito zmiňovaní autoři dále člení výše uvedené organizační formy takto:

Povinné formy:

a) **vyučovací jednotka** – rozsah 45 minut minimálně 2x týdně
b) **zdravotní tělesná výchova** – doplňující předmět, který je určen zdravotně oslabeným

c) **výchova v přírodě** – doporučena v rozsahu 60 minut 2x v roce mimo týdenní učební plán na ZŠ

d) **plavecký výcvik, sportovní kurzy, lyžařské výchovně-výcvikové zájezdy** – sezónní sporty a venkovní aktivity, bohužel jsou pouze doporučovány, žáci nemohou být nuceni

Nepovinné formy:

Činnosti jsou nabízeny školou, žáci o ně mohou projevit zájem. Jedná se o nabídku volitelných předmětů, které se týkají sportu a pohybových aktivit. Rozsah minimálně 2x vyučovací jednotky týdně.

Doplňkové formy:

Definováno jako pohybově rekreační program, který zahrnuje pohybové činnosti v dalších částech denního režimu na škole. Může se jednat například o cvičení v hodinách jiných předmětů nebo cvičení o přestávkách.

Zájmové formy:

Jedná se o různé kurzy, soutěže, vystoupení, cvičení, zájezdy, výlety a další v rámci programu TV.

2.1.1.2 Fáze edukačního procesu

Pro edukační proces jsou nám známé 3 základní fáze: příprava, realizace a vyhodnocení. Příprava vždy vychází z cílů a potřeb edukantů. Vlastnosti a schopnosti edukátora i jeho svěřenců výrazně ovlivňují konkrétní fáze. Proto také jednou z nejdůležitější věcí je to, aby si edukátor stanovil cíle práce a ujasnil si, čeho a jakých efektů chce dosáhnout. Dále je také důležité určit si postupy a připravit si podmínky pro jejich dosažení v co nejlepší kvalitě (Barták, 2003).

Dále přecházíme z přípravné fáze do fáze realizace, kde je důležité si uvědomit daná fakta. Edukanti, kteří se účastní edukačního procesu nejsou stejní, mají různé životní i pracovní zkušenosti, předpoklady,

motivaci. Každý z nich má určité očekávání, se kterými do procesu vstupují. Dále jednou z důležitých věcí je to, aby edukátor upoutal pozornost svých posluchačů a přesvědčil je o důležitosti jeho předmětu. Toto velmi pozitivně ovlivňuje celý průběh i výsledky vzdělávacího procesu. Edukátor by měl propojit stránku auditivní, vizuální i praktickou, 75% informací člověk přijímá vizuální cestou, proto jsou zrakové vjemy nejbohatší.

Při samotné přípravě procesu vzdělávání, musí edukátor stanovit správné cíle, obsah i sktrukturu výuky. Musíme si také uvědomit, zda chceme posluchače něco naučit, informovat nebo k něčemu přesvědčit. Z toho by měla vycházet struktura, obsah a metody výuky, kde je důležité shromáždění myšlenek, které chceme edukantům předat (Barták, 2003).

V této podkapitole jsme rozebrali fáze edukačního procesu a v následující podkapitole pojednáme o výsledcích edukace neboli efektech, jelikož jen díky správným efektům dává výuka smysl.

2.1.1.3 Efekty edukace

Efekty edukace jsou chápany jako výsledný produkt všech edukačních procesů a jsou pro vývoj člověka velmi důležité, hlavně v rámci sociálních vztahů a mravního chování.

Mezi obecné efekty edukace patří zejména rozvoj smyslových (čití, vnímání) a rozumových procesů (myšlení, řeč). Rozvíjíme je pomocí dobře zvolených pedagogických procesů a postupů, her a cvičení. V poslední řadě musíme také rozvíjet představivost, která může spadat pod smyslové i rozumové procesy. Je důležitou součástí pro paměť a schopnost konstrukce i rekonstrukce (Barták, 2003).

Dalším důležitým efektem pro schopnost adaptability a emoční inteligenci je rozvoj mezilidských vztahů a rozvoj adaptace (Barták, 2004).

Jako poslední významný efekt je rozvoj a utváření společenské aktivity. Je důležité vzbudit u posluchačů touhu se vzájemně poznávat.

Charakteristikou kultivovaného člověka je uspořádání norem a hodnot v dané společnosti (Fialová, 2010).

Mezi efekty edukace v TV řadíme i tzv. výstupy, které jsou definovány v rámcových vzdělávacích programech. Proto nyní blíže pojednáme o RVP a zaměříme se přitom na oblast člověk a zdraví, kam TV spadá.

2.1.2 RVP a ŠVP

Školství v ČR od roku 2004 používá inovované kurikulární dokumenty. Jsou vytvářené na dvou úrovních – státní a školské. Státní úroveň vzdělávacích dokumentů představují Národní program vzdělávání (NVP) a Rámcové vzdělávací programy (RVP). NVP vymezuje počáteční vzdělávání jako celku a RVP pak vymezují konkrétní etapy vzdělávání (předškolní, základní, střední a jiné, např. VOŠ). Školní vzdělávací programy (ŠVP) představují programy na školní úrovni, podle kterých se vyučuje na jednotlivých školách. ŠVP je tvořen každou školou dle jejich potřeb a speciálních požadavků, avšak dle zásad RVP (Hrabinec a kol., 2017).

V této kapitole jsme si vysvětlili, co je to RVP a ŠVP z obecného hlediska. V následující kapitole si přiblížíme RVP zaměřené na oblast Člověk a zdraví.

2.1.2.1 Oblast Člověk a zdraví

„Někteří lidé se zapojují do práce s olympijským heslem – účast je důležitější než výsledek“ Alexi Andrejev.

V RVP najdeme vzdělávací oblast Člověk a zdraví, který má za cíl prohloubit znalosti o vztahu ke zdraví a rozvinout dovednosti, které napomáhají k zdravému životnímu stylu. Je tvořen 2 vzdělávacími předměty – Výchova ke zdraví a Tělesná výchova (Fialová, 2010).

Výuku předmětu VKZ je možné realizovat těmito způsoby: jako samostatný předmět, jako součást jiného předmětu, např: občanská výuka,

nebo jako součást TV. Tělesná výchova umožňuje prohloubit žákům vztah k pohybu a zdraví. Vychází se i z toho, že dobře motivovaní a připravení jedinci (absolventi studia) mohou ovlivnit životní a pracovní postoje k pohybu a zdraví v celé společnosti. Minimální rozsah výuky TV představují 2 hodiny týdně (Fialová, 2010).

V RVP jsou pro TV na 2. stupni základních škol definovány činnosti ovlivňující zdraví, činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností a činnosti podporující pohybové učení (MŠMT, 2021).

Činnosti ovlivňující zdraví:

Očekávané výstupy:

žák

- aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem
- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti
- samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností –zatěžovanými svaly
- odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím
- uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

Očekávané výstupy:

žák

- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech

- posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny

Činnosti podporující pohybové učení

Očekávané výstupy:

žák

- užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu
- naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu
- dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
- rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora
- sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí
- zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže
- zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci

2.1.2.2 Učivo ve školní TV

Očekávané výstupy určují, co mají žáci v jednotlivých stupních vzdělávání zvládat. Tomu, aby žáci dospěli k těmto výstupům, musí učitel přizpůsobit učivo.

Učivo se dá považovat za souhrn poznatků, dovedností a činností, ke kterým by žáci měli dospět svým vývojem. Dá se rozdělit na encyklopedické učivo, které má charakter informací, postupů a dává přednost dané problematice, a strukturované učivo, které prochází výběrem, vytváří strukturu oboru a výsledkem by měl být rozvoj schopností, které vedou k vývoji jedince (Fialová, 2010).

Učivo vzdělávací oblasti Tělesná výchova dělíme podle očekávaných výstupů do třech kategorií:

Činnosti ovlivňující zdraví

- význam pohybu pro zdraví
- zdravotně orientovaná zdatnost
- prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí
- hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

- pohybové hry
- gymnastika
- estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem
- úpoly
- atletika
- turistika a pobyt v přírodě
- plavání
- lyžování, snowboarding, bruslení
- další, netradiční pohybové aktivity (dle podmínek školy a zájmu žáků)

Činnosti podporující pohybové učení

- komunikace v TV
- organizace prostoru a pohybových činností
- historie a současnost sportu
- pravidla osvojovaných pohybových činností
- zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech
- měření výkonů a posuzování pohybových dovedností

2.1.3 Didaktika školní TV

Didaktika je obecný pojem, který lze chápat jako teorii vzdělávání. Zabývá se formami, postupy a cíli (viz kap. 2.1.1.1 a 2.1.1.3).

Didaktika TV, která patří do výchovně-vzdělávacího procesu a bez níž nelze kvalitně realizovat TV, patří do vědního oboru kinantropologie (Dlouhý, 2011).

Kinantropologie zkoumá lidskou pohybovou činnost ve vztahu k rozvoji člověka v souvislosti s biologickými, psychologickými a sociálními činnostmi. V současné době zaznamenává kinantropologie svůj rozvoj.

Bohužel obyvatelé České republiky považují sport a celkově pohyb stále za nedůležitý, zbytečný, ačkoli kolem 50 % obyvatel v ČR trpí nadváhou, 20 % přímo obezitou (patříme mezi nejobéznější národy Evropy). Toto vše má na svědomí špatný životní styl u většiny obyvatel, konkrétně špatné stravování a nedostatek aktivního pohybu. Názor veřejnosti na TV je velmi podobný. TV je považována za méně důležité předměty.

Naštěstí se však do popředí dostávají výzkumy např. z lékařství, fyzioterapie, výživy, kde se jednoznačně sport, resp. pohybová aktivita ukazuje jako velmi prospěšná. Proto považujeme školní TV za důležitý

předmět, srovnatelný s ostatními předměty. Správným vyučováním tohoto předmětu může učitel předat informace a zkušenosti k tomu, aby děti měly zájem o pohyb a sport. Je důležité, aby žáci pochopili, že pohybem zamezujeme spousty negativním vlivům pro naše tělo, a proto by měl být běžnou součástí našeho života.

Školní TV považujeme za nejrozšířenější organizovanou formu pohybové aktivity mladých lidí. Je to výchovně vzdělávací předmět, který má za cíl pedagogické působení a rozvoj žáka, díky působení učitele, školy a sociálních podmínek. Na výběr je velké spektrum ověřených pohybových aktivit, které jsou zahrnuty v kurikulu daného předmětu (Rychtecký a kol., 2004).

2.1.3.1 Cíle školní TV

„Mnohem větší tragédie než nedosáhnout cíle, je nemít žádný cíl“ Benjamin Mays.

Cílem vyučovacích jednotek TV je přispívat k cílům školní TV a dosahovat cílů výchovně-vzdělávacích (Hrabinec a kol., 2017).

Dle Rychteckého, Fialové (2004) a Vilímové (2009) mezi hlavní cíle v TV patří:

- Formální cíl – organizačního charakteru
- Výchovný cíl – motivace, pozitivní přístup, tvořivost, zodpovědnost a zájem o pohybovou činnost
- Diagnostický cíl – informativní a zjišťující charakter
- Vzdělávací cíl – rozvíjení motorických schopností a dovedností, vědomostí a uplatňování osvojeného učiva
- Zdravotní cíl – fyzický a psychická zdatnost organismu
- Psychologický cíl – odreagování a psychické uvolnění
- Přípravný cíl – připravenost na zatížení a všestranné cvičení

Ve školní TV v ČR je hlavním cílem stimulovat a rozvíjet zdravotní prevenci, pohybové schopnosti a dovednosti, vědomosti, osobní vlastnosti a pozitivní postoje k pohybové činnosti. V praxi to znamená, že žáci budou schopni rozpoznat, co ohrožuje jejich zdraví, vyrovnávat nedostatek pohybu a vážit si zdraví jako jedné z prvořadých hodnot (Fialová, 2010).

2.1.3.2 Podmínky pro školní TV

Úspěch výchovně vzdělávacího procesu závisí na mnoha faktorech, mezi které patří osobnost učitele, jeho kvalifikace, pedagogické schopnosti, osobní vlastnosti apod. Podmínky pro výuku školní TV, dle Rychteckého a Fialové (2004), lze rozdělit na podmínky:

- Institucionální – organizační a řídící podmínky, důležité právní dokumenty, bezpečnost a ochrana zdraví, školní řád
- Sociální – rodina, školní třída, učitel
- Personální – administrativní povinnosti, mimoškolní akce, inventarizace[1], propagace školy
- Materiální – nářadí a náčiní

2.1.4 Vyučovací jednotka tělesné výchovy

Jak jsme se již dozvěděli v kap. 2.1.1.1, tak základní organizační formou povinného předmětu TV je vyučovací jednotka. Pojďme si zde stručně popsat, co to vlastně je.

Předmět TV je součástí povinných předmětů v rámci základního vzdělávání a je určen všem žákům ve všech ročnících a také žákům se speciálními potřebami. Standardní rozsah jedné vyučovací jednotky je

[1] v případě učitelů TV se jedná o zajištění vybavení tělocvičny (Fialová, 2010)

45 minut. V rámci vzdělávání jsou povinné minimálně 2 vyučovací jednotky týdně všem ročníků (Vilímová, 2009).

Každá vyučovací jednotka je brána jako uzavřený celek, avšak měla by navazovat na předcházející a navazovat na budoucí jednotky, aby docházelo ke správnému didaktickému procesu (Hrabinec a kol., 2017).

Z hlediska obsahového zaměření sportů, lze vyučovací jednotky dělit na gymnastické, atletické, herní, netradiční, kondiční, úpolové a jiné. Na základě pohlaví pak dělíme vyučovací jednotky na dívčí, chlapecké a koedukované (Hrabinec a spol., 2017).

2.1.4.1 Struktura vyučovací jednotky

V kapitole 2.1.4 jsme si vysvětlili, co je to vyučovací jednotka, pojďme si zde ukázat, jak by taková správná vyučovací jednotka TV měla vypadat.

Úvodní část

Hlavním cílem této části je uvést žáky do vyučovací jednotky. Trvá zhruba 2 minuty a je věnována nástupu, seznámení žáků s obsahem a cílem vyučovací jednotky.

Poté se již přechází k pohybovým aktivitám, které na začátku dělíme na rušnou a průpravnou část. Rušná část má za úkol žáky uvést do provozní teploty, zvednout tepovou frekvenci a připravit organismus na hlavní část hodiny. Využíváme zde jednoduché pohybové hry a honičky. Průpravná část, do které řadíme v první řadě rozcvičení – zejména dynamický strečink a kloubně mobilizační cvičení, by měla trvat zhruba 5–10 minut (Hrabanec a kol., 2017).

Hlavní část

Je základním pilířem vyučovací jednotky a záleží jakých cílů bude dosaženo. Na začátku hlavní části by měl být zařazen nácvik nových pohybových dovedností, či zopakování z minulé vyučovací jednotky. Tato

část hodiny trvá zhruba 10 minut a často bývá těžké, aby žáci udrželi pozornost po celou dobu cvičení. Následuje hlavní část, kde jsou zařazeny pohybové aktivity, které by měly přispět ke splnění cílů vyučovací jednotky. Měla by trvat zhruba 20 minut, tudíž je to nejdelší část hodiny. V závěru hlavní části by mělo být zopakováno, jaké dovednosti a schopnosti byly dneska procvičovány a také je zde prostor pro případné dotazy, či zdokonalení techniky (Hrabinec a kol., 2017).

Závěrečná část

Na závěr hodiny je potřeba zařadit cvičení, které uklidní organismus. Vhodné je zařazovat dechová cvičení, kompenzační cvičení a statické protažení svalů posturálních, které mají tendence ke zkracování a svalů fázických, které mají tendenci k ochabování. V úplném závěru hodiny je důležitá zpětná vazba, tzn. zhodnocení vyučovací jednotky, prostor na dotazy a nejdůležitější je motivace do dalších hodin, tzn. pochválit žáky za odvedenou práci a motivovat do budoucna (Hrabinec a kol., 2017).

2.2 Sekundární vzdělávání

Nyní vstupujeme do další kapitoly, která se bude týkat sekundárního vzdělávání. Jelikož se náš výzkum v praktické části bude zaměřovat právě na tento stupeň vzdělávání, musíme si zde teoreticky popsat a vysvětlit, co s tímto vzděláváním souvisí.

Ve vývoji jedince hraje velkou roli výchova, učení a vzdělávání. Tyto pojmy od sebe nelze oddělit, jelikož jsou úzce spojeny. Výchova je záměrné působení na člověka od nízkého věku za účelem vytváření charakteru a rozvíjení citů. Naopak učení má rozšiřovat a získávat poznatky.

Vzdělávání je celoživotní proces, který jedince neustále formuje. Výsledkem je pak vzdělaný a vychovaný člověk (Průcha, 2002).

Vzdělávání je dlouhodobý proces, který u většiny jedinců probíhá identicky. Začíná se v předškolním zařízení, kde se jedinec začíná osamostatňovat.

Základní škola poté musí děti naučit základní informace ve většině předmětech, ale také základy chování ve společnosti. Po tomto období by jedinec měl mít předpoklady, kam má směřovat svoje další studium.

Následují všeobecné nebo odborné střední školy, jejichž cílem je již připravit jedince na budoucí profesi (většinou na odborných školách), nebo je připravit na další studium – většinou všeobecné školy a gymnázium (Fialová, 2010).

To, jakým způsobem bude obsah edukace (viz kap. 2.1.1) zprostředkováván edukantům, je jeden z klíčových faktorů edukátora, o kterém se nyní stručně zmíníme.

2.2.1 Edukátor

Edukátor je profesionál, který provádí edukaci – někoho vyučuje, vychovává, trénuje (Průcha 2002).

Učitel je jedním ze základních činitelů vzdělávacích procesů, který odpovídá za přípravu, organizaci a výsledky (Průcha, 2002).

Jak jsme již zmínili, učitel je velmi důležitým činitelem v edukačním procesu, proto si teď blíže uvedeme, jaký by měl být jeho přístup, poté pojednáme o faktorech, které ho ovlivňují, a nakonec si vysvětlíme, proč je způsob komunikace se žáky velmi důležitý.

2.2.1.1 Přístup učitele k výuce TV

Prvním předpokladem k dobrému přístupu a úspěšnosti učitele TV je, aby si ujasnil vztah k profesi, kterou si vybral.

Učitelství TV můžeme chápat dvěma způsoby. Pokud je profese vnímána pouze jako specifické řemeslo, které předpokládá pouze zvládnutí základních pohybových dovedností bez dalšího zájmu v oboru, tak můžeme dosáhnout určité dokonalosti, avšak s malým potenciálem osobního vývoje vlastních tvůrčích možností. Vyšší profesní úroveň předpokládá přístup učitele k učitelství jako k profesnímu poslání, tzn. osobní zájem o pohybové aktivity, jejich smysl pro žáky, různá východiska a důsledky, včetně efektivity výsledků své práce (Hrabinec, 2017).

2.2.1.2 Vlastnosti determinující kvalitu učitele

Jedním z nejdůležitějších aspektů profesionálního chování je autorita učitele jak u žáků, tak u jejich rodičů či kolegů ve sboru. Autoritu dělíme na formální a přirozenou. Formální autoritu má každý učitel, i ten začínající. Vyplývá z role učitele ve vyučovací jednotce, jelikož má prostředky, díky nimž touto autoritou disponuje – pracovní povinnosti, školní řád, klasifikační řád, hierarchie podřízený – nadřízený. Přirozenou autoritu má každý učitel jinou a získává ji v průběhu profesionální dráhy. Přirozenou autoritu můžeme také definovat jako získání si úcty a uznání od svých žáků do takové míry, že značně překrývá formální autoritu.

Nejdůležitější věcí u pedagoga je to, aby k žákům přistupoval spravedlivě a měl kladné postoje, teprve pak jsou znalosti a pracovní schopnosti. Vliv učitele je nesmírně důležitý, nikdy nemůže být nahrazen učebnicí, mravním poučováním, soustavou trestů apod. Kouzlo osobnosti učitele a jeho přístup je nenahraditelný (Fialová, 2010).

Sociální klima vyučování je ovlivňováno postoji žáků k učiteli a vyučovanému předmětu. Ovlivňuje motivaci žáků. K pozitivnímu ladění pedagogických situací dle Kyriacou 1996 přispívá následující vlastnosti učitele:

- Vlastnosti reflexivní – milý, laskavý, přátelský přístup

- Emocionální stabilita učitele – vyhnutí se stresovým situacím
- Přiměřenost sebepojetí učitele – sebedůvěra a ctižádost
- Vyšší potřeba kontroly, rozhodnost a odpovědnost
- Pedagogická komunikace – verbální a nonverbální

2.2.1.3 Způsob komunikace se žáky

Způsob komunikace charakterizuje osobnost učitele a jeho vztah k žákům. Vyjadřuje způsob pedagogické interakce a je žáky plně vnímán. Díky správné komunikaci dokáže učitel realizovat své pedagogické záměry. Učitel by měl také rozvíjet nejen vlastní komunikaci, ale také komunikaci žáků navzájem, která je také důležitá pro správné klima třídy. Učitelovo vyjadřování a celkový projev velmi výrazně ovlivňuje chování a učební činnosti žáků ve třídě.

2.2.2 Edukant jako subjekt a objekt edukace

V první řadě si pojďme nejprve vysvětlil pojmy subjekt a objekt edukace. Jako subjekt v edukačním procesu ovlivňuje aktivity edukátora, např. podáním zpětné vazby po vyučovací jednotce. Výraznou roli zde hraje: percepce (motivace, hodnoty, zájmy), racionální i emotivní hodnocení podnětů a vytváření osobních vztahů. Žák je také v roli objektu, kde se učitelé snaží o jeho rozvoj. Připravenost žáka k učení závisí na mnoha faktorech, např. pohlaví, tělesný a psychický vývoj, zkušenosti, individuální motivace a další. Edukátor musí při své práci respektovat věkové rozdíly a pochopit zvláštnosti, které do určité věkové kategorie spadají. Existuje několik kategorizací dle věku, pro potřeby předkládané diplomové práce budeme pracovat s žáky středního (10-14 let) a staršího školního věku (14-18let), jak uvádí Pardel (1982).

2.2.3 Motivace k učení

V minulých kapitolách jsme si představili, kdo je to edukátor a edukant, a jak by měl správně vypadat. Nyní přecházíme do kapitoly o motivaci, která souvisí právě se vztahem učitel – žák, jelikož díky správné komunikaci, přístupu a dalších věcí, které jsme si v kap. 2.2.1 vysvětlili, může docházet k motivaci k učení u žáků, ale i u edukátora v rámci sebevzdělávání. Motivace je nesmírně důležitá. Jde o to, aby žáci zjistili, proč má své výhody se vzdělávat a získávat vědomosti. A hlavním iniciátorem, který by u dětí měl motivaci k učení podporovat a rozvíjet, je učitel.

Motivaci k učení rozdělujeme na vnitřní a vnější. Vnitřní motivace je spojena přímo s příslušným předmětem, který se žák učí. Žák se snaží poznávat nové věci, získávat nové informace, je zvídavý. Také sem, podle některých autorů, může patřit uspokojení z toho, že jsme se něco nového naučili, osvojili si novou dovednost, zvýšili své kompetence. Oproti tomu vnější motivace je spojována s odměnou, pochvalou, prestiž, donucení, trest apod. Dalo by se říct, že nejsme motivovány sami sebou, ale jinou osobou, či věcí, pro kterou to děláme (Fialová, 2010).

Dle Kyriacou (1996) na motivaci k učení působí tyto činitelé:

- Novost situace, předmětu nebo činnosti – žáka zaujme vše, co je pro něj nové, je zvídavý.
- Činnosti žáka a uspokojení z ní – žák se aktivně zapojuje do aktivit, ve kterých je šikovný a může se předvést.
- Úspěch v činnosti – odměna za překonání překážek, prokázání schopností a dovedností.
- Sociální momenty – úzce souvisí se všemi ostatními činiteli, působí pozitivní hodnocení předmětu a činnosti.
- Souvislost nového předmětu s předchozími činnostmi, zkušenostmi a zájmy žáka – usnadňují realizaci nové činnosti.

- Souvislost předmětu s životními perspektivami – prohlubování motivace díky souvislosti s budoucí žákovou profesí.

2.2.4 Vzdělávání ve světě a v České republice

Vzdělávání zažívá v současné civilizaci obrovský rozvoj. Nejedná se pouze o formální vzdělávání, ale i o neformální, jelikož vzdělávání je pro většinu lidí velmi důležitou hodnotou.

V tomto rozvoji vzdělávání lze vysledovat dva trendy: na jedné straně se vzdělávání globalizuje, což znamená, že se sjednocují způsoby uvažování vlády, které využívají poznatky z jiných vyspělých zemích. Na druhé straně zde máme specifické vzdělávací systémy, které se od běžných výrazně liší. Jsou závislé na historii, náboženství, kulturou a tradicích. Jednotlivé země se často odlišují obdobím, kdy zahajují primární vzdělávání a také délkou základního vzdělávání. Například ve Velké Británii, Nizozemsku, či na Novém Zélandu primární vzdělávání začíná u dětí, kterým je 5 let. Školy mohou dokonce přijímat i mladší děti, podle jejich vyspělosti (Spilková, 1997).

V České republice platí struktura povinného vzdělávání - 5 ročníků primárního vzdělávání a navazují 4 ročníky nižšího sekundárního vzdělávání. Tato forma však není ve světě příliš obvyklá. Země mají rozdílnou délku povinného vzdělávání. Itálie a Turecko do 14 let, jinak ve většině zemí platí 15-16 let. V bývalém Československu byla například délka základního vzdělávání pouze 8 ročníků (Fialová, 2010).

2.2.5 Faktory ovlivňující výchovu a vzdělávání

V minulé kapitole jsme si vysvětlili, proč je vzdělávání důležité a ukázali si rozdíly mezi vzděláváním v ČR a zahraničí. Nyní vstupujeme do

kapitoly, které se vzděláváním souvisí, a to, jaké činitele ovlivňují vzdělávání a s tím i spojenou výchovu jedinců.

2.2.5.1 Vnější faktory

Než se podíváme na faktory, pojďme si stručně charakterizovat, co je to vzdělanost, což je termín, se kterým se zde budeme setkávat.

Vzdělanost patří k nejvýznamnějším hodnotám téměř v každé civilizaci. Základy vzdělanosti se utváří ve škole, avšak souvislost mezi školou a vzdělaností se často nezmiňuje. Vzdělanost je chápána jako stav člověka i světa, něco abstraktního, reálnému životu vzdáleného (Fialová, 2010).

Za jeden z nejpozoruhodnějších produktů civilizace patří právě škola, jako sociální instituce. Prvotní socializace probíhá v rodině a nejbližším okolí, avšak škola na ně navazuje. Ve druhé polovině 20. století se začaly zintenzivňovat civilizační a sociokulturní procesy, které dávají škole identitu (Walterová, 2004).

Do školního vzdělávání zahrnujeme spoustu důležitých aspektů: kulturu, styl života, proměny modelu rodiny, masovou kulturu, hlavně vliv nových médií. Škola se musí měnit v čase a přizpůsobovat cíle, obsahy a postupy k aktuálnímu kulturnímu kontextu (Fialová, 2010).

Dříve platilo, že rodina, jakožto primární socializační faktor, zajišťovala materiální péči, patřila sem citová výchova a odpovědnost za mravní normy. Naopak cílem školy bylo vzdělání, kognitivní a intelektuální rozvoj, etické normy a vzorce chování. Tento model však od poloviny 20. století se začal rozpadat (Fialová, 2010).

V posledních desetiletí se začíná rozvíjet spíše alternativní rodinné modely hned z několika důvodů. Hlavním faktorem je stoupání počtu rodin, v nichž o dítě pečuje pouze jeden rodič sám nebo za přítomnosti nového partnera, proto ztrácí význam tradiční rodinné vztahy a rodinné

rituály. Proto se dá říci, že některé věci z rodiny, co se týče výchovy a mravních návyků, přebírá škola (Fialová, 2010).

V dnešní době pomalu ale jistě začínají tištěné učebnice nahrazovat internetové stránky, ve kterých ale můžeme najít chybné, či nepřesné údaje. Prudký rozvoj informačních a komunikačních technologií má za následek radikální kulturní změnu. Okamžitá dostupnost informací, kterých je neomezené množství, mění kulturu společnosti. Proto také jedním z hlavních cílů zůstává zachování kulturní rozmanitosti a spojování kultur (Průcha, 2003).

2.2.5.2 Sociální a demografické faktory

S proměnou společnosti docházelo také k demokratizaci vzdělávání. Změny v politickém a hospodářském životě a industrializace změnily rozložení populace a charakter osídlení. Docházelo k rozsáhlé urbanizaci[2] a vznikala nová průmyslová centra. Naopak zvýšená imigrace přinášela kulturní i sociální problémy. Demografický vývoj, pokles počtu dětí i zvýšená migrace, všechny tyto důsledky začaly zesilovat celkové společenské a ekonomické změny a umocňovat důležitost dalšího vzdělávání (Fialová, 2010).

Hlavním cílem je zajistit soudržnost společnosti, což se nedaří kvůli výrazné sociální diverzitě[3] ve všech zemích. Sociální kapitál také výrazně ovlivňuje vzdělávací procesy, a to uvnitř školy i na venek například formou vztahu školy s obcí. Nejlepším ukazatelem pro sociální kapitál je délka vzdělávání. Významné je také kurikulum, propojení vzdělávacího

[2] urbanizace – je proces, při kterém společnost mění svůj způsob života z venkovského na městský

[3] diverzita – je vlastností systémů, vyjadřující rozmanitost jejich prvků

programu s ostatními školy, účast na veřejných aktivitách a vysoká nabídka mimoškolních aktivit a zájmových kroužků (Fialová, 2010).

Mimo jiné se v souvislosti sociálních faktorů hovoří o tzv. konceptech. Jedním z nich je celoživotní učení, které se v posledních letech stává velkým fenoménem. Realizace tohoto konceptu znamená, že vzdělávání může pokračovat i po ukončení školy, jakožto především prohlubování informací a zkušeností ve všech sektorech a vztazích mezi lidmi. Důvody pro celoživotní vzdělávání jsou jak ekonomické, tak i politické a etické. V podmínkách celoživotního vzdělávání figuruje myšlenka, že je nezbytně nutné využít lidského potenciálu a umožnit tak každému jedinci co největší rozvoj a dovést ho k plné účasti na životě společnosti (Skalková, 2004).

2.2.5.3 Ekonomické faktory

Změny v technologii, výrobě a světovém obchodu mají velký význam a určují charakter změn společnosti. Změny bývají důsledkem inovací a výzkumu. Klíčovou roli zde hraje vzdělání a odborná kvalifikace. V České republice převládá průmyslová výroba, nemanuální práce. Ve vzdělanosti má silný podíl ukončení středního vzdělání a relativně nízký podíl vysokoškolského vzdělání.

Cílem vzdělávání je umožnit, aby daný jedinec působil v oboru, na kterou má odbornou kvalifikaci a kompetence, aby se mohl úspěšně uplatňovat na trhu práce. V tomto odvětví je velmi důležitý vztah vzdělávacího systému se systémem zaměstnanosti. Tradiční druhy a modely jsou v dnešní době nahrazovány ostřejší konkurencí na trhu práce spojené s nátlakem stále zvyšovat kvalifikaci, kvalitu a flexibilitu odborného vzdělávání. Další významnou věcí je přesouvání vzdělávání do vyšších

úrovní vzdělávacího systému, tzn. do terciálního vzdělávání[4]. Další možností, jak získat vyšší kvalifikaci, je studium při zaměstnání, podnikové vzdělávání, individuální studium a praxe na pracovištích (Skalková, 2004).

Způsoby financování škol výrazně omezuje její rozsah autonomii, která se v jednotlivých zemích liší v jednotlivých oblastech – finančních, pedagogických i personálních. Rozdílné jsou také předpisy o využívání prostředků a soukromých zdrojů. Když srovnáme české školy v porovnání se světem, tak zjistíme, že míra autonomie v ČR je vysoká. Společnost od školy očekává respektování a reflektování potřeb žáků a studentů, reagovat na výzvy spojené s nároky na přípravu vzdělaných občanů, současně se obrací ke škole, jako by měla umět vyřešit veškeré problémy, nejistotu a nestabilitu (Bedrnová a kol., 2002).

2.3 Pandemie COVID-19 a její důsledky na TV a sport

Jelikož naše téma diplomové práce souvisí s dobou, kdy ve světě propukla pandemie COVID-19, tak v této kapitole představíme základní informace o tomto viru, a povíme si, jaký měla pandemie dopad na populaci v souvislosti s pohybem a sportováním.

COVID-19 je infekční onemocnění způsobené těžkým akutním respiračním syndromem koronaviru. Pandemie COVID-19 omezila kontakt mezi lidmi (Viana, 2020) a sociální distancování je považováno za nejúčinnější preventivní strategii, protože neexistuje ani specifická léčba, ani nebyla objevena vakcína, což výrazně ovlivňuje vzdělávací prostředí (Del Rico, 2020).

[4] terciální vzdělávání – je třetí a nejvyšší stupeň formálního vzdělávání. Zahrnuje akademické, odborné i profesní vzdělávání

Goldberg (2020) uvádí že více než 300 milionů žáků a studentů na světě nemohlo kvůli koronaviru navštěvovat školní zařízení. UNESCO (2020) doporučuje distanční vzdělávání a využívání otevřených vzdělávacích zdrojů, a tím omezit negativní dopady na vzdělávání.

Ve skutečnosti požadavek na přeměnu stávajících prezenčních tříd na online výuku není častým jevem v oblasti vzdělávání (Chiasson, 2015).

Online učení je hlášeno jako populární alternativní metoda výuky v mnoha institucích organizovaných po celém světě (Sawang, 2013).

Online výuka, či online kurzy v TV nejsou však pro pedagogy a žáky snadné vyučovat nebo se učit (Meyer, 2000). Mnoho studií uvádí, že interakce mezi žákem a učitelem v online prostředí je horší než v tradičním prostředí ve třídě, což ztěžuje zapojení žáků (Purcell-Robertson, 2000). Zejména praktická cvičení v TV pomáhají ke zlepšení zdraví nebo fyzickým dovednostem jedince, snižují stres a překonávají duševní omezení (Biddle, 2004).

Pohyb a TV je nejen že důležitá (viz kap. 2.1.4), ale také má pro žáky několik benefitů. Některé děti mají pohyb pouze ve škole při hodinách TV, což patří do formálního vzdělávání, a do žádného jiného mimoškolního pohybového kroužku nechodí, proto zrušení klasických hodin TV mělo velký vliv na pohyb u dětí, hlavně tedy u těch méně sportovně založených, jelikož v tom viděli spíše výhodu, jak se pohybu vyhnout.

Ve skutečnosti ale hodiny TV pomáhají jednotlivcům naučit se motorickým dovednostem (Bailey, 2009), podporují spolupráci mezi žáky nebo podporují sociální interakce prostřednictvím skupinových akcí nebo soutěžních akcí (García-Calvo, 2014). Online hodiny TV však nemusí žákům poskytovat tyto vzdělávací výhody, protože pedagog a žáci

jsou fyzicky a prostorově odděleni. Nicméně během pandemické situace COVID-19 bylo nezbytné přejít na online výuku.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) a Národní pedagogický institut České republiky (NPI ČR) odpovídá na téma TV takto: „Není zakázána „hodina tělocviku“. Doporučuje se např. procházka venku.“

2.3.1 Případové studie

Během pandemie bylo ve světě vytvořeno spousty výzkumů, které se zaměřovali právě na pohyb a sport v době covidu. Některé z nich si v této podkapitole blíže představíme a popíšeme jejich výsledky.

Dle jedné studie ve Španělsku, která zkoumala učitele TV pomocí kreseb, které učitelé vytvářeli, uvádí, že jednou z hlavních změn v emocionálním stavu se odráží v tom, že se prezentovali jako šťastní a s úsměvem, když učili osobně TV a byli v přímém kontaktu s žáky před pandemií, a pak smutní, když museli přejít na online výuku. Učitelé také upozornili na nedostatek pohybu a na to, jak to ovlivnilo jejich náladu a pocity (Varea, 2021).

Další případová studie vznikla v Korei, kde byl vytvořen model pro výuku TV, kde zkoumali, jak bude úspěšný. Z výsledků vyplývá, že pro úspěšné online hodiny TV by měla být poskytována včasná a kvalitní zpětná vazba. Škola by měla být schopna nabídnout dostatek času a technickou podporu, učitelé musí být před výukou vyškoleni v internetovém prostředí a učitelé by měli vymýšlet způsoby, jak podpořit zapojení žáků a spravedlivé způsoby hodnocení (YU and JEE, 2020).

Případová studie z Velké Británie se snažila prozkoumat navrhovaná opatření změn potřebných pro poskytování programu během roku 2020/2021. Tato studie využila učitele TV z evropských

vysokoškolských institucí (Anglie, Finsko, Řecko, Irsko a Portugalsko), kde každý absolvoval zkoušku SWOT (silné a slabé stránky, příležitosti, hrozby). Zjištěné výsledky ukazují, jak se každý snažil zvládnout napětí mezi TV jako předmětu s ohledem na vnější omezení vůči online výuce (O'brien, 2020).

Další studie byla provedena v Turecku s cílem zjistit názory učitelů TV na vzdělávání v době pandemie COVID-19. Výsledky ukazují, že 79% probandů zdůrazňuje, že praktické předměty by neměly být vyučovány online. Mezi největší problémy patří efektivita, nedostatečná účast žáků na výuce, nedostatečná zpětná vazba, nezkušenost s distančním vzděláváním a nedostatek internetových příležitostí v rodných městech žáků (Kirbas, 2020).

3 Metodika

V praktické části diplomové práce se zaměřujeme na výzkum výuky TV v době pandemie COVID-19, kdy byly školy uzavřené a výuka probíhala výhradně online. Jak jsme uvedli v teoretické části (viz kap. 2.1.3), TV, resp. pohyb obecně je nesmírně důležitý pro rozvoj jedince, jak po stránce fyzické, tak i psychické. Proto chceme zjistit, zda se žáci alespoň nějak hýbali, nebo měli v době pandemie nedostatek pohybu.

Výzkum je orientován kvantitativně, má deskriptivní povahu – poskytuje základní obraz o vybraných aspektech zkoumaného problému v daném období, realizovaný na základě dostupného výběru učitelů a žáků na brněnských základních a středních školách. Jako metodu jsme zvolili dotazování.

Dotazník je nejpoužívanější výzkumnou metodou ve společenských oborech. Zpravidla se používá forma písemných odpovědí na položené otázky, které jsou konstruovány tak, aby respondent odpovídal formou jednoznačných odpovědí typu ano, ne, nebo výběrem z alternativních možností, či volných odpovědí (Jansa, 2014).

3.1 Cíle výzkumu

Hlavním cílem naší diplomové práce je zjistit, jak a zda vůbec probíhala TV v době pandemie COVID-19, kdy školy byly zavřené a výuka probíhala on-line.

Dílčími cíli je zjistit, zda nastala nějaká změna ve výuce mezi 1. vlnou (březen 2020–červen 2020) a 2. vlnou (říjen 2020–květen 2021) pandemie COVID-19, zda učitelé a žáci našli nějaká pozitiva na distanční výuce, jakým způsobem učitelé motivovali žáky k pohybu a zda se jim to dařilo

a jak učitelé mezi sebou komunikovali/spolupracovali, aby se jim dařilo skutečně realizovat výuku TV.

3.2 Výzkumné otázky

VO1: Jakou formou probíhala TV v době pandemie COVID-19?

VO2: Jaká změna nastala ve výuce mezi 1. a 2. vlnou pandemie?

VO3: Jaká pozitiva našli učitelé a žáci na distanční výuce TV?

VO4: Jakým způsobem učitelé motivovali žáky k pohybu a skutečné realizaci výuky TV?

VO5: Jaká byla odezva na výuku TV v době pandemie?

3.3 Výzkumné metody a nástroje

Jako výzkumnou metodu jsme použili dotazníkové šetření. Informovaný souhlas pro účastníky dotazníku je součástí diplomové práce (viz Příloha 1).

Dotazování řadíme dle Fialové (2010) k empirickým metodám výzkumu v TV. Díky této metodě je možné sesbírat velké množství dat, ale s méně podrobnými informacemi. Takovéto typy dotazníku, které mají pevně danou strukturu a většina otázek je uzavřena, se nazývají standardizované. Ten však k našemu tématu nebyl k dispozici.

Proto byly použity dotazníky vlastní konstrukce, které jsou nestandardizované a obsahují uzavřené i otevřené otázky (viz příloha 2 a 3). Jeden dotazník byl vytvořen pro učitele, druhý pro žáky.

Otevřené otázky jsou vytvořeny tak, aby se respondenti mohli vyjádřit vlastními slovy, a lze tak získat podrobnější data. Nevýhodou může být náročnost při statistickém porovnávání dat. Pro náš výzkum jsme

tedy zařadili polostrukturovaný dotazník, kde se nacházejí uzavřené i otevřené otázky (Giddens, 2013).

3.4 Výzkumný soubor a sběr výzkumných dat

Respondenti byli vybráni dostupným výběrem. Učitelům jsme zaslali email s prosbou vyplnění dotazníku určený pro ně a požádali, aby dotazník určený pro žáky zaslali svým žákům. Všichni vybraní učitelé pracují na základních a středních školách v Brně, které spolupracují s naší Fakultou sportovních studií v rámci praxí studentů, proto byla větší šance na návratnost dotazníků.

Jak lze vidět na obr. 1 a 2, výzkumu se zúčastnilo 22 učitelů a 46 žáků.

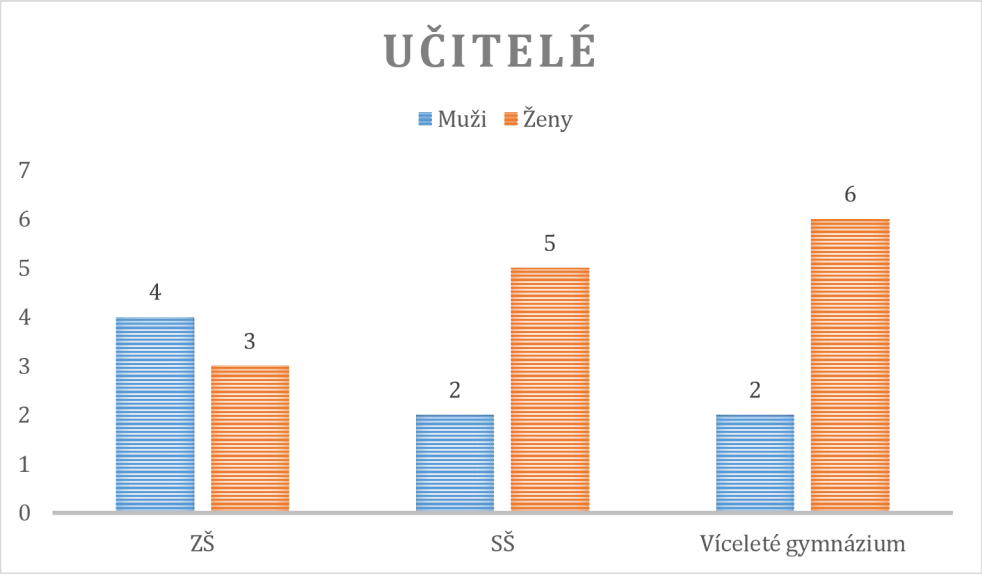

Obrázek 1- výzkumný soubor; učitelé

Učitelé, které jsme vybrali, jsou aktivními učiteli TV na základních a středních školách v Brně. Do výzkumu se zapojilo 8 mužů a 14 žen.

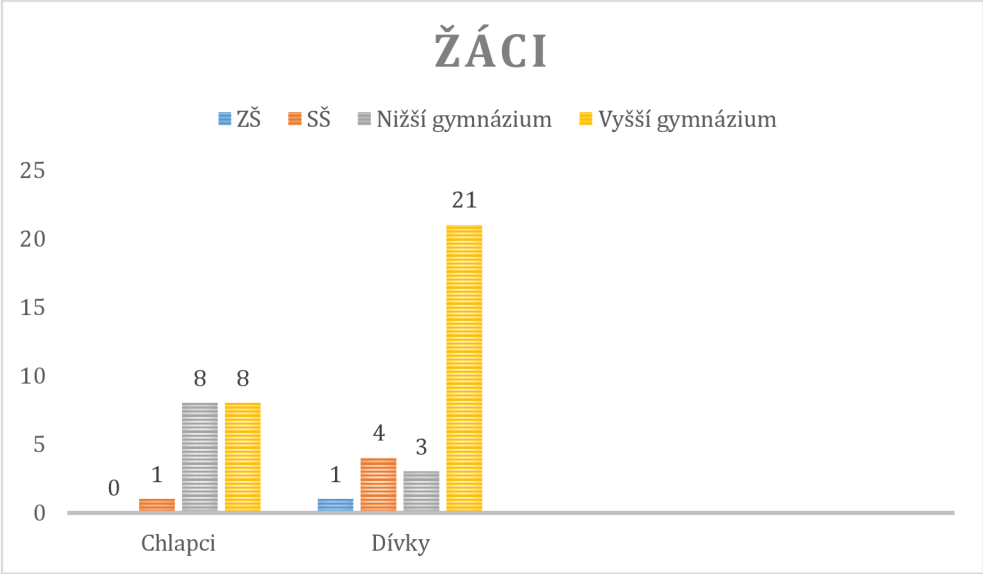

Obrázek 2- výzkumný soubor; žáci

Žáci, kteří byli vybráni do naší práce, jsou ve věkovém rozhraní 12-19 let. Všichni studují na základní či střední škole v Brně, na stejných školách jako učitelé, kterým jsme dotazník dávali. Celkově dotazník vyplnilo 17 chlapců a 29 dívek, ale genderové rozdíly v odpovědích účastníků nebudeme brát v potaz.

Jak jsme již zmínili v předešlé podkapitole (viz kap. 3.3), data byla sbírána formou on-line dotazníku na webu survio.com. Získané informace jsme přepsali do samostatného MS Excel souboru pro lepší přehled. Všechny dotazníky byly vyplněny správně a zcela kompletně, proto nemusel být ani jeden vyřazen. Tato data byla sbírána v období od ledna 2022 do února 2022.

V úvodní části jsme informovali respondenty o tématu diplomové práce, anonymizaci dotazníku a následně respondenti vyplňovali základní otázky, tzn. muž x žena, na jaké škole pracují/studují, kolik let praxe mají učitelé za sebou apod. Následovaly otázky, které se objevují

v kapitole 4, kde jsme zjišťovali pohledy a názory respondentů na výuku TV během pandemie COVID-19.

Všichni zúčastnění probandi byli informováni, že se jedná o výzkum do diplomové práce a kliknutím na tlačítko „odevzdat dotazník“ potvrdili souhlas o použití jejich materiálu do výsledků. Vše je anonymní.

3.5 Analýza dat

Získaná data jsme nejprve zadali do tabulek v MS Excelu pro lepší přehled odpovědí a poté z nich vytvořili grafy, které jsou součástí, i se stručným popisem, kapitoly 4.

Data byla zanalyzována z několika hledisek s ohledem na získání odpovědí na výzkumné otázky (viz kap. 3.2).

4 Výsledky

Tato kapitola přináší výsledky z našeho výzkumu, které se týká průběhu TV v sekundárním vzdělávání v době pandemie, kdy byly školy zavřené a výuka probíhala online formou.

Tato kapitola je rozdělena do 2 podkapitol – výzkum učitelé a výzkum žáci. Každá skupina respondentů měla jiný dotazník, proto zde uvedeme výsledky nejprve z hlediska učitelů, poté z pozice žáků. V následující kapitole č. 5 výsledky porovnáme a vyhodnotíme.

Vždy představíme otázku a k ní ukážeme získané odpovědi s grafem a vlastním komentářem.

4.1 Výzkum učitelé

1. Máte vystudovanou tělesnou výchovu?

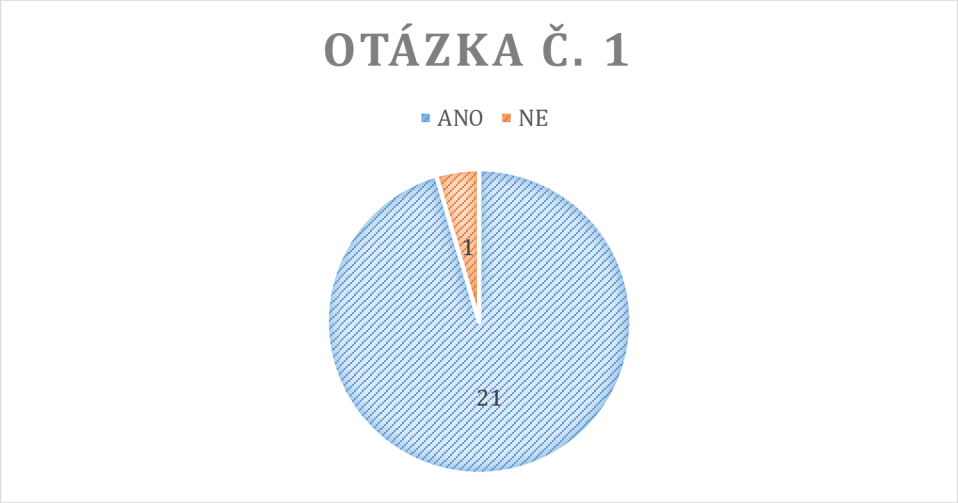

Obrázek 3- otázka č.1 učitelé

Do našeho výzkumu jsme chtěli vybrat hlavně odborníky ve své profesi, což znamená učitele, kteří mají vystudovanou TV. Dle grafu č. 3 je patrné, že do našeho výzkumu se zapojil pouze jeden učitel, který nemá aprobaci

v TV, avšak do celkového výsledku se to významně nepromítne, proto jsme tohoto učitele ponechali ve výzkumném vzorku.

2. Kolik let praxe v oboru máte za sebou?

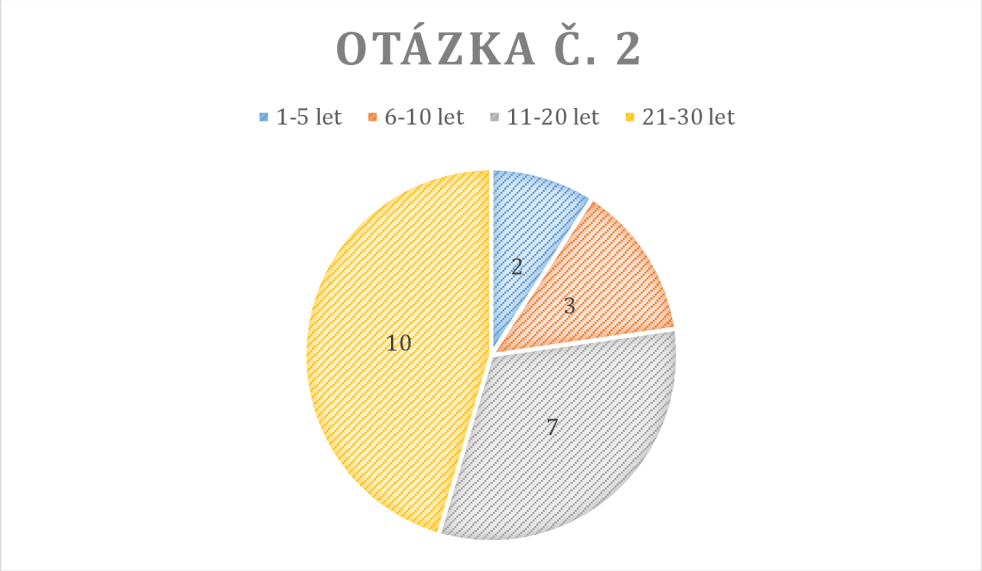

Obrázek 4- otázka č.2 učitelé

Do našeho výzkumu byli vybráni učitelé s rozdílnou délkou své praxe. Největší zastoupení mají učitelé s délkou praxe 21-30 let, což by mělo nasvědčovat k tomu, že ve svém oboru budou velmi zkušení, ale doba, kdy byly školy zavřené a TV probíhala online, je jedinečná, a jak učitel s dlouhodobou praxí, tak začínající učitel, se s ní setkal poprvé, takže se dá říct, že všichni měli obdobné startovací podmínky, jak výuku uskutečnit.

3. Jak u Vás na škole probíhala výuka tělesné výchovy v 1. vlně covidu, tzn. od března 2020 do června 2020?

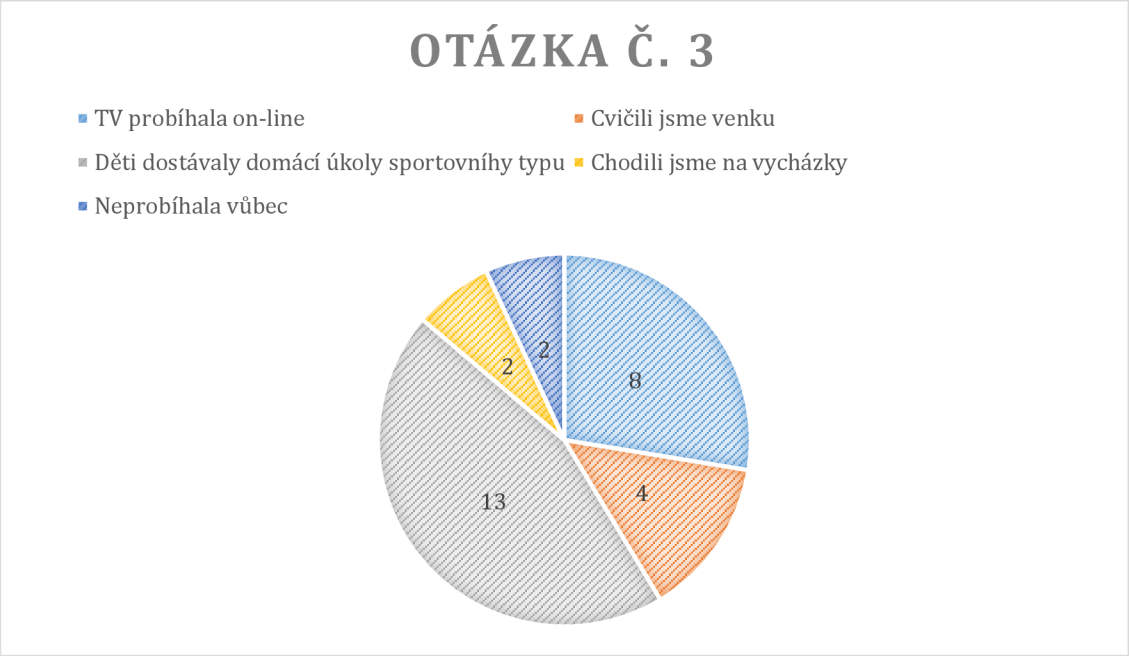

Obrázek 5- otázka č.3 učitelé

U této otázky je více odpovědí, než bylo respondentů z toho důvodu, že zde mohli označit více odpovědí, např. mohli cvičit venku a zároveň chodit na vycházky.

Pouze 2 učitelé uvedli, že u nich na škole TV neprobíhala. Nejvíce odpovědí získala možnost, že děti dostávaly domácí úkoly sportovního typu a že TV probíhala online. S tím jsme počítali, jelikož i my jsme si zkusili roli učitele ve výuce TV v rámci praxí u nás na FSpS a tam výuka probíhala online a domácí úkoly jsme dětem také zadávali.

4. Co se změnilo při výuce tělesné výchovy ve 2. vlně covidu, tzn. od října 2020 do května 2021?

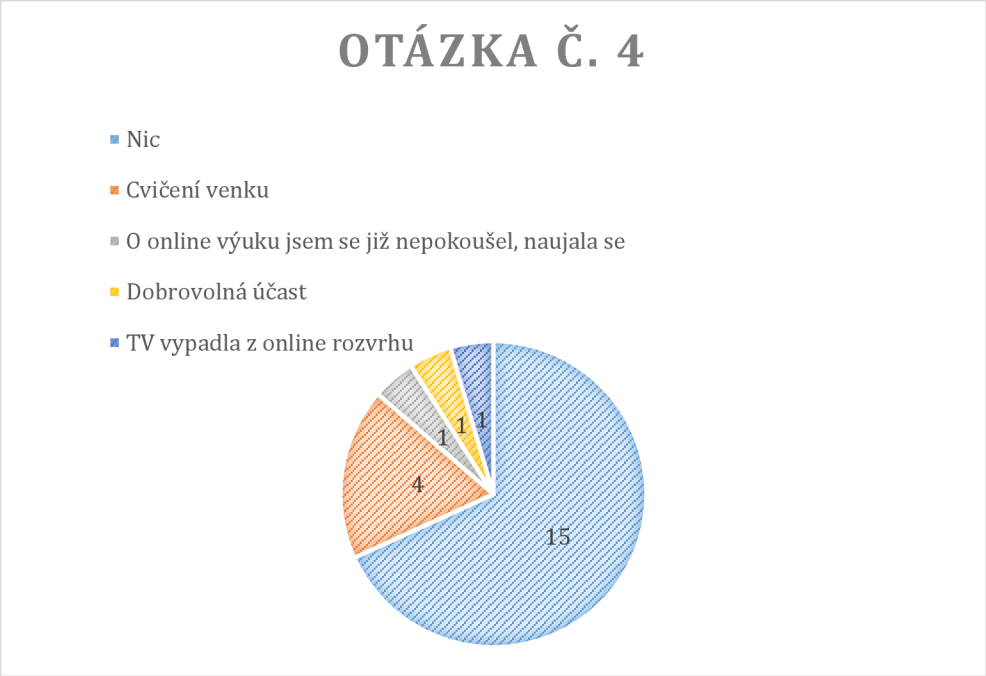

Obrázek 6- otázka č.4 učitelé

U této otázky měli respondenti poprvé možnost vlastní odpovědi. Většina z nich odpověděla, že mezi 1. a 2. vlnou se nic nezměnilo a výuka probíhala pořád stejně. Není důležité, že nenastala nějaká změna, ale důležité je, že výuka stále probíhala a žáci se pohybovali.

Jeden učitel uvedl, že výuku TV ve 2. vlně již odmítl dělat, jelikož se neujala. Další učitel také napsal, že TV se již neuskutečňovala, ale důvod neuvedl.

5. Co, podle Vás, žáky nejvíce a nejméně bavilo v tělesné výchově při distanční výuce.

Nejvíce bavilo	Nejméně bavilo
- výzvy, úkoly (18) - silový čtyřboj (1) - procházky a kontakt s kamarády (1) - cvičení z pohodlí domova (1) - možnost výběru sportovní aktivity dle vlastních preferencí (1)	- absence spolužáků (15) - kondiční, posilovací cvičení (4) - absence her v tělocvičně (2) - vyplňování tabulek s aktivitami (1)

Tabulka 1: otázka č.5 učitelé

U této otázky jsme místo grafu využili tabulku pro lepší přehled odpovědí. Dle učitelů žáky nejvíce bavily různé výzvy, jelikož jsou děti soutěživé, tak správná výzva a motivace přivede děti k lepším výkonům. Naopak nejméně bavilo, dalo by se spíše říct, že dětem nejvíce chyběl kontakt s ostatními spolužáky. Přeci jen cvičení v kolektivu je daleko zábavnější.

Méně časté odpovědi, které uvedl pouze jeden učitel, můžete vidět v tabulce 1.

6. Jakým způsobem jste motivoval/a žáky, aby se aktivně zapojovali do hodin TV?

U této otázky učitelé odpovídali dost podobně jako u předchozí otázky, tzn. nejčastěji se objevovaly odpovědi typu: výzvy, úkoly, motivační videa. Nicméně pár odpovědí nás překvapilo, proto je zde uvedeme.

Jeden respondent napsal: „Žáci jsou doma, musí je motivovat především rodiče!“ Nicméně, jak jsme si v teoretické části ukázali (viz kap.

2.2.1), tak učitel svým správným přístupem dokáže mnohdy více motivovat žáka než jeho rodiče.

Několik respondentů také uvedlo, že dané výzvy poté spolužáci mezi sebou sdíleli a porovnávali svoje výkony.

7. Když byste měl/a vybrat 2 věci, které byste si z výuky TV v době pandemie zachoval/a, jaké by to byly?

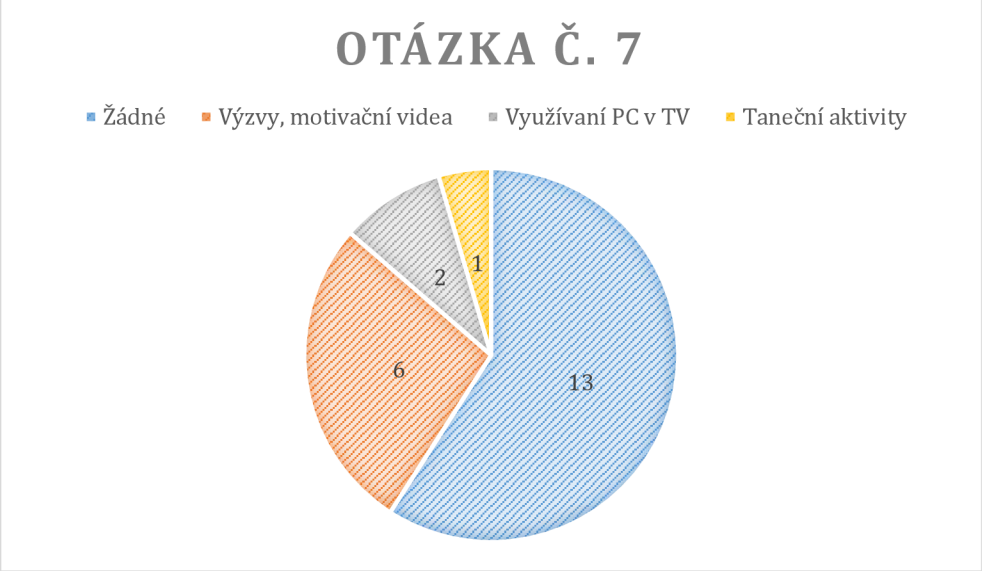

Obrázek 7- otázka č.7 učitelé

U otázky č. 7 měla nejvíce zastoupení odpověď – žádné, což dává signál, že učitelé s online výukou rozhodně nebyli spokojeni a nenašli žádná pozitiva, která by zachovali.

Někteří respondenti uvedli, že by zachovali výzvy, úkoly, které měly u dětí ohlas. Dva učitelé by zachovali využití PC v hodinách TV. Jedna učitelka uvedla, že by zachovala taneční aktivity, které s dětmi v online výuce vyzkoušela a zřejmě měly pozitivní ohlasy.

8. Jak hodně jste spolupracoval/a s ostatními učiteli TV?

5 – nejvíce, 1 - nejméně

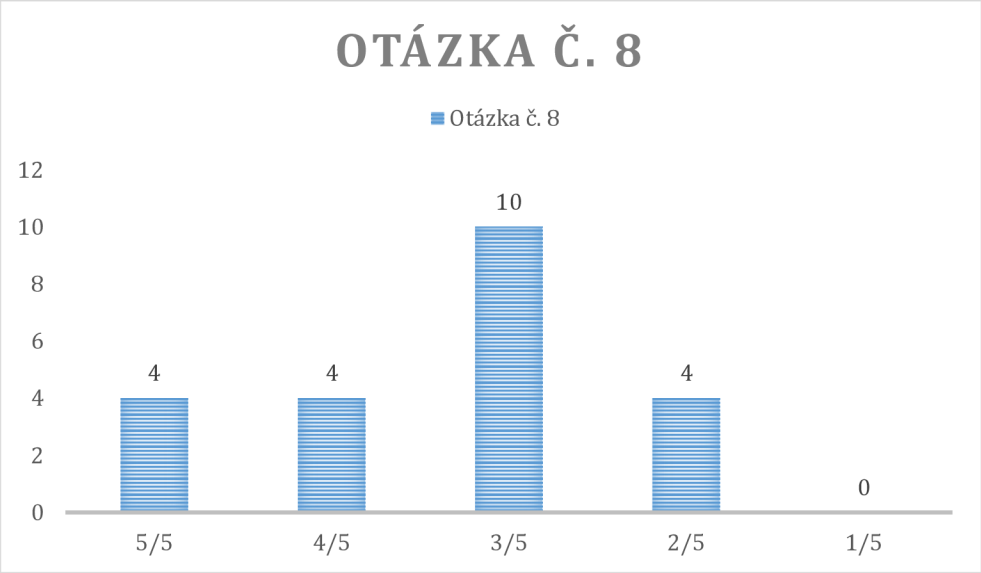

Obrázek 8- otázka č.8 učitelé

Otázkou č. 8 jsme chtěli zjistit, zda učitelé v rámci TV mezi sebou komunikovali a sdíleli svoje nápady/názory. Nejčastější odpovědí bylo 3/5.

Ostatní odpovědi měly stejné zastoupení, což je vyvážené. Odpověď 1/5 nezaškrtl ani jeden učitel, tudíž nějaká komunikaci mezi učiteli probíhala.

9. V čem konkrétně jste spolupracovali?

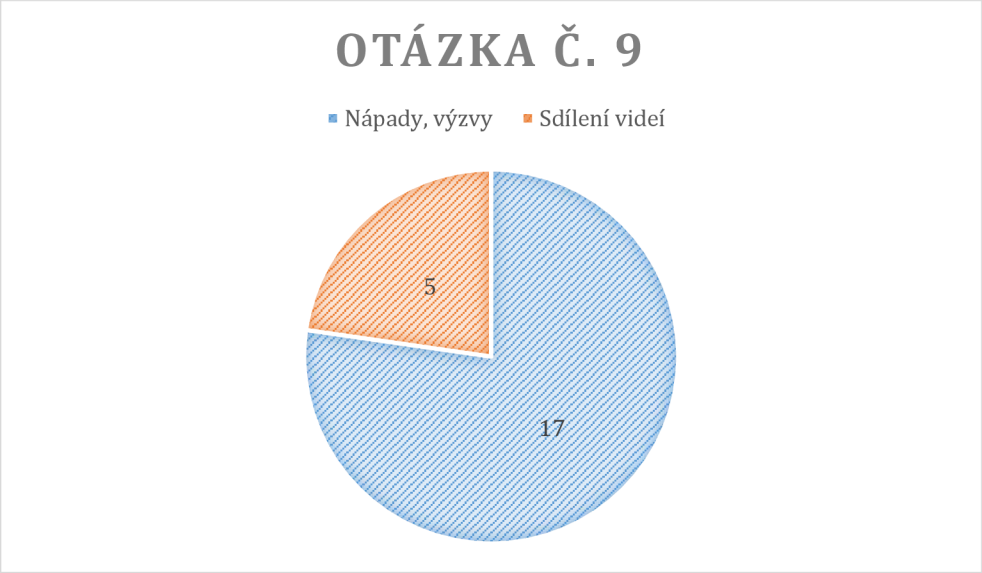

Obrázek 9- otázka č.9 učitelé

U této otázky učitelé odpovídali vlastními slovy, avšak po sběru dat jsme se rozhodli dát všechny odpovědi do dvou nejčastějších, jelikož vše bylo vesměs stejné. Tudíž z odpovědí se dá vyčíst, že učitelé si mezi sebou sdíleli materiály, různá videa, nápady, či výzvy, které buďto sami vymysleli, nebo našli na internetu.

10. Jak moc se Vám dařilo, aby žáci skutečně realizovali výuku TV?

5 – nejvíce, 1 - nejméně

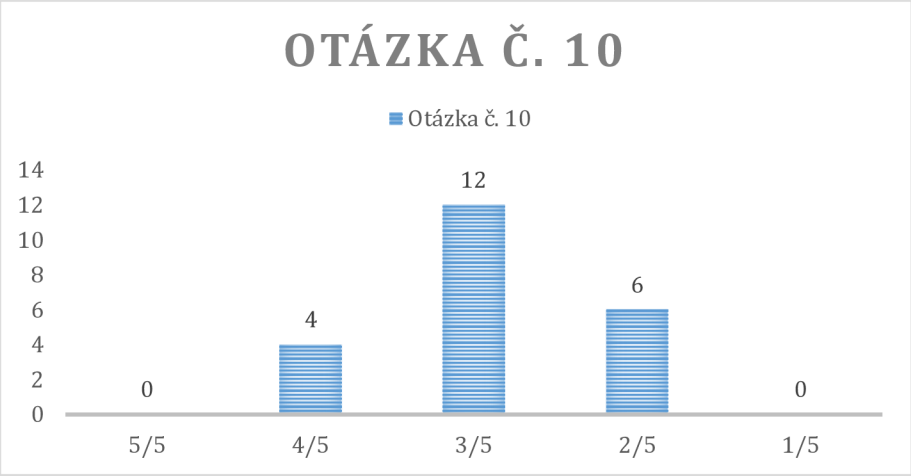

Obrázek 10- otázka č.10 učitelé

U otázky č. 10 jsme se chtěli dozvědět, zda se žáci skutečně pohybovali a opravdu, dle učitelů, realizovali výuku TV. Když se podíváme na graf, tak odpovědi jsou průměrné, až lehce podprůměrné, tzn. že se učitelům sice dařilo, aby žáci realizovali výuku TV, ale zřejmě ne zcela podle jejich představ, jelikož nikdo neuvedl odpověď 5/5. Na druhou stranu nikdo neodpověděl 1/5, což znamená, že výuka alespoň minimálně probíhala.

11. Čím myslíte, že to bylo?

U této otázky opět uvedeme odpovědi bez grafu či tabulky, jelikož jsou všechny na stejné bázi. Často učitelé odpovídali, že to žáky nebavilo, neměli potřebu sportovat, neměli nikoho, kdo by je hlídal apod. Často také uváděli, že žáci neměli kamery nebo prostředky pro natáčení, což je problém a nebylo v jejich možnostech, aby to nějak ovlivnili.

Jeden učitel uvedl obsáhlejší odpověď: „V zásadě šlo o dobrovolnou činnost a jako u většiny předsevzetí, po nadšeném začátku pak vůle do

dalších cvičení postupně opadala. V naprosté většině museli sportovat individuálně, a to dlouhodobě vydrží málokdo“.

12. Jak se Vaše vedení školy stavilo k výuce TV v době pandemie?

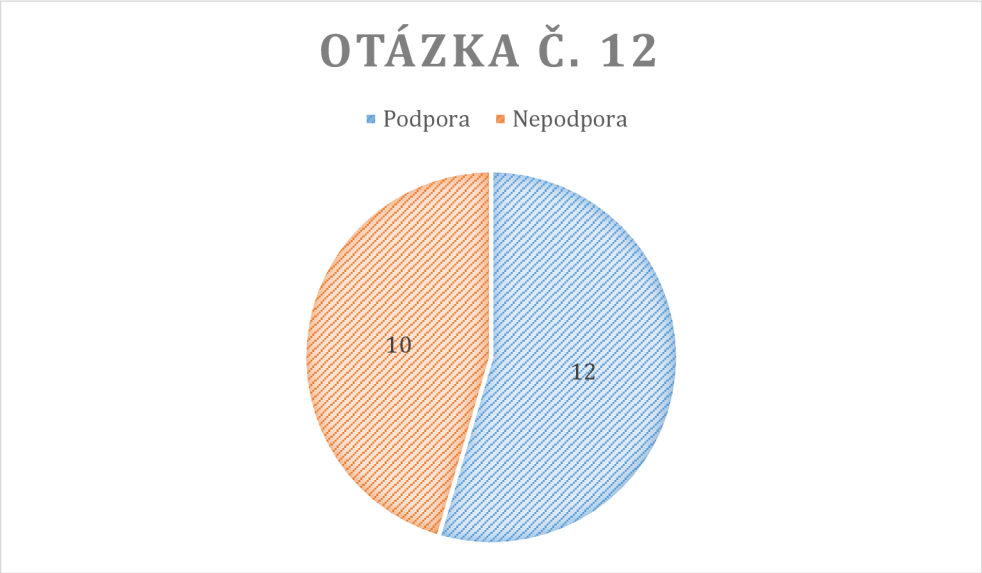

Obrázek 11- otázka č.12 učitelé

Otázka č. 12 nám přináší celkem zajímavé odpovědi. Do této otázky byly odpovědi spíše pozitivní na výuky TV, tak zde se setkáváme s velkým počtem negativity proti TV. 10 respondentů uvedlo, že neměli podporu od vedení školy. Často ve svých odpovědích psali, že TV byla odsunuta „na 2. až 3. kolej“, že TV je okrajová, dokonce že TV v online formě je nesmysl z pohledu vedení školy.

Na druhou stranu 12 učitelů mělo podporu ze strany vedení, uváděli, že je ve výuce TV podporovali, byli dobře technicky vybaveni a někde dokonce měli i online olympiádu.

13. Co podle Vás dělalo největší problémy žákům?

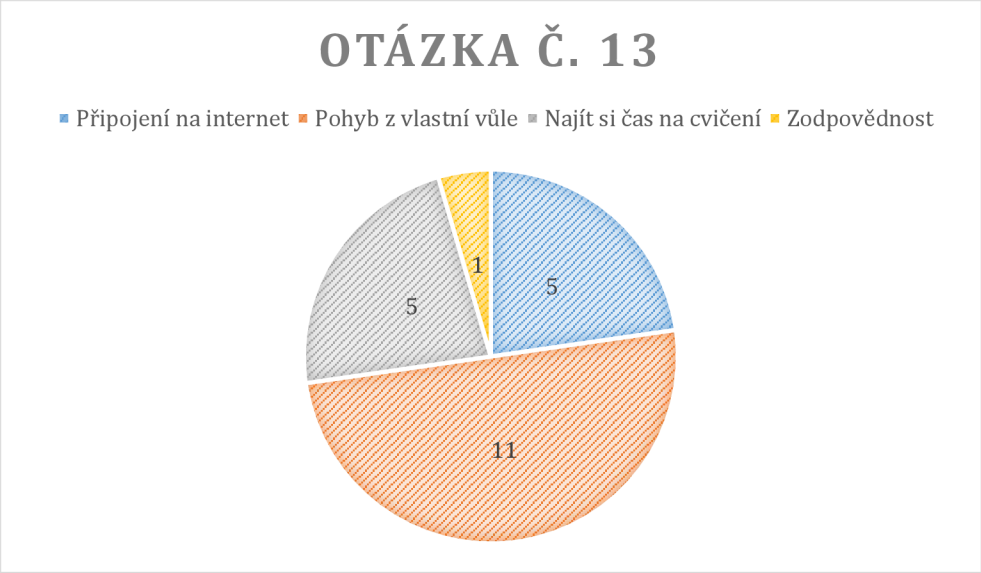

Obrázek 12- otázka č.13 učitelé

U poslední otázky jsme se učitelů ptali, co dělalo největší problémy žákům. Nejvíce jsme se setkali s odpovědí, že žáci se nechtěli pohybovat z vlastní vůle, ale pouze z donucení, což samozřejmě není dobře, jelikož tím získávají špatný vztah ke sportu. Někteří psali, že ze začátku dělalo žákům problémy i pouhé připojení do online hodiny, což postupem času vystřídalo to, aby si vůbec našli nějaký čas na cvičení, jelikož měli spousty úkolů v jiných předmětech.

Jeden respondent odpověděl: „Zodpovědnost“. Nevztahuje se to zřejmě zcela k TV, ale spíše k obecné výuce v online prostředí. Přeci jen ve škole jdou s davem a nyní byli na všechno sami.

4.2 Výzkum žáci

1. Navštěvuješ ve volném čase sportovní kroužek?

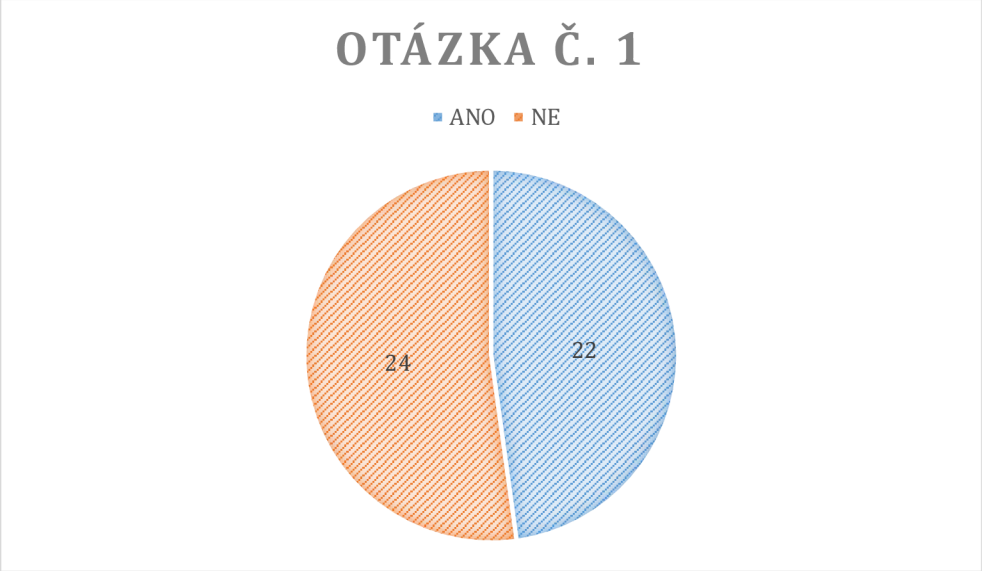

Obrázek 13- otázka č.1 žáci

Do našeho výzkumu se zapojilo celkem 46 žáků (viz kap. 3.4), kde jsme na úvod chtěli zjistit, kolik z nich ve volném čase chodí do nějakého sportovního kroužku.

Jak můžeme vidět na obrázku č. 13, tak nadpoloviční většina (24 žáků) do žádného sportovního kroužku nechodí, takže se dá říct, že sportují pouze ve škole v rámci hodin TV, tímto poukazujeme na fakt, že zrušení hodin TV kvůli pandemii mělo na pohyb dětí velký vliv.

2. Jak moc je pro tebe tělesná výchova důležitá?

5 – nejvíce, 1 – nejméně

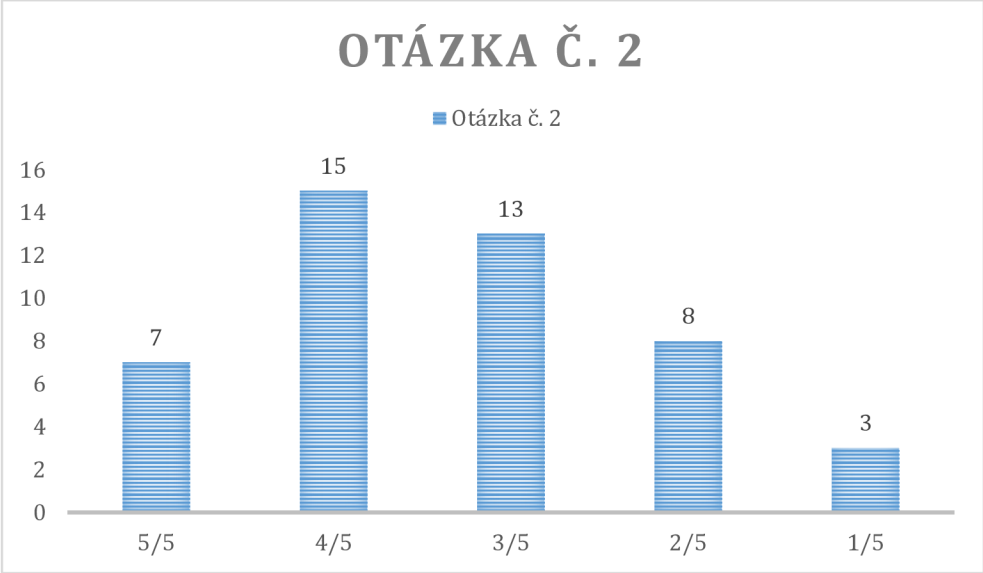

Obrázek 14- otázka č.2 žáci

Na obrázku č. 2 je k vidění zajímavý fakt a to, jak žáci vnímají TV a jak je pro ně důležitá v porovnání s ostatními předměty ve škole.

Nejvyšší četnost má odpověď 4/5 (15) a 3/5 (13). Z toho se dá usoudit, že TV patří k více oblíbeným a důležitým předmětům podle žáků. Nicméně odpověď 2/5 (8) a 1/5 (3) také měla své zastoupení v našem výzkumu, a tím pádem se dá říct, že důležitost TV je velice individuální a každý žák má své hodnoty uspořádané jinak.

3. Kolik hodin týdně věnuješ sportu/pohybu mimo hodiny tělesné výchovy?

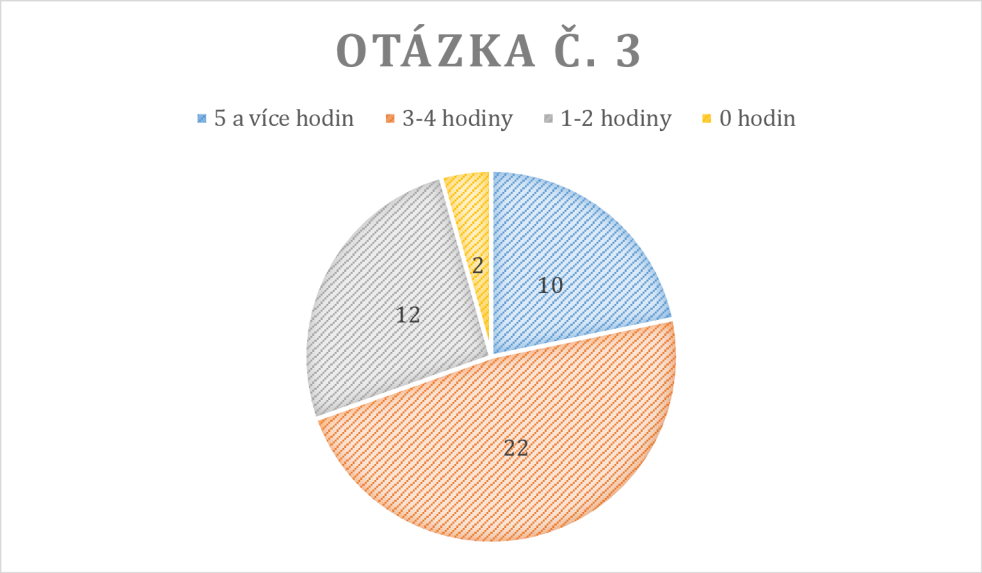

Obrázek 15- otázka č.3 žáci

Tato otázka velice úzce souvisí s otázkou č. 1, zda žáci ve volném čase chodí na sportovní kroužek, ale nyní se ptáme, kolik hodin týdně věnují sportu, ale i pohybu.

Na to, že nadpoloviční většina žáků ve volném čase nenavštěvuje žádný sportovní kroužek, tak odpovědi v otázce č. 3 jsou překvapující, pozitivně. Skoro polovina žáků uvedla, že se sportu/pohybu věnují zhruba 3-4 hodiny týdně, což odpovídá zhruba 2 tréninkovým jednotkám u žáků, kteří chodí na sportovní kroužek, avšak u žáků, kteří nenavštěvují žádný kroužek, tak z logiky věci musí sportovat buďto s rodiči, nebo kamarády, což je kladná zpráva a konkrétně s kým sportují se dozvíme níže, jelikož přímo touto problematikou se zabývá otázka č. 6.

4. Jak u Vás probíhala výuka tělesné výchovy v 1. vlně covidu, tzn. od března 2020 do června 2020?

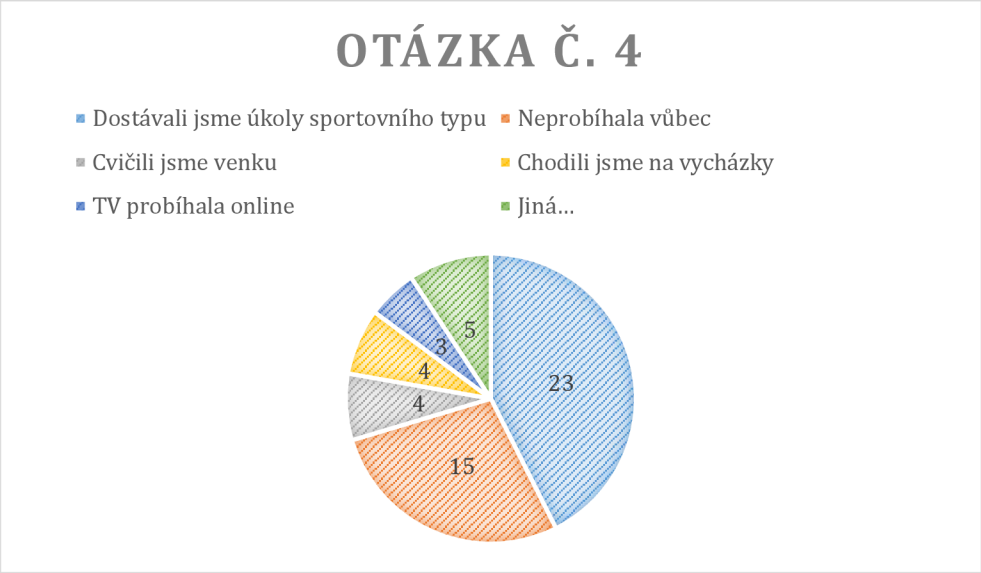

Obrázek 16- otázka č.4 žáci

Stejně jako u otázky č. 3 u učitelů (viz obr. č. 5), tak i u této otázky mohli respondenti označit více odpovědí. Nejpočetnější zastoupení má odpověď, že žáci dostávali domácí úkoly sportovního charakteru, což souhlasí s odpověďmi učitelů.

Nicméně na tuto otázku odpověděli pouze 2 učitelé, že TV neprobíhala, a zde u odpovědí žáků se setkáváme s 15 odpověďmi tohoto typu a tato odpověď se stala druhou nejpočetnější.

5. Co se změnilo při výuce tělesné výchovy ve 2. vlně covidu, tzn. od října 2020 do května 2021?

Nyní přecházíme k otázkám, kde respondenti psali vlastní otevřené odpovědi, někdy je složité vytvořit graf k takovýmto otázkám, proto odpovědi představíme v odstavcích v textu.

Přes polovinu účastníků (27) výzkumu uvedlo, že se nic nezměnilo a výuka probíhala velmi podobně, jako v 1. vlně. To byla nejčastější odpověď. Dále respondenti (9) psali, že dostávali úkoly, které museli v rámci TV plnit. Nyní si představíme odpovědi těch, kteří popsali, jak se výuka TV u nich na škole změnila.

Jedna žákyně napsala: „Dostaly jsme cvičební plán, podle kterého jsme většinou vycházely, ale spousta z nás jsme si cvičily podle sebe, aktivity zaznamenávaly a posílaly učiteli pro kontrolu“. Jiná napsala: „Začala se brát víc vážně, stejně jako ostatní předměty, byly nám v ní zadávány úkoly, challenge, tipy na cvičení apod.“.

„V první vlně jsme odevzdávali sportovní deník, kam se zapisovalo, co jsme každý den dělali, v druhé vlně jsme už měli každý druhý týden online hodinu s profesorem, kde šlo o stejný princip, povídali jsme si o tom, kdo, jak sportuje atd.“ odpověděl jeden z dotazovaných.

Na druhou stranu jedna z respondentek píše, že se výuka TV spíše zhoršila: „Už nebyla tak propracovaná, žáci i učitelé si hleděli "důležitějších" předmětů. Dá se říct, že i lehce vymizela, společné vlákno sloužilo spíše na kamarádské sdílení výletů nebo tipů, jak se hýbat“.

6. V době covidu v 1. i 2. vlně jsem chodil/a sportovat ven:

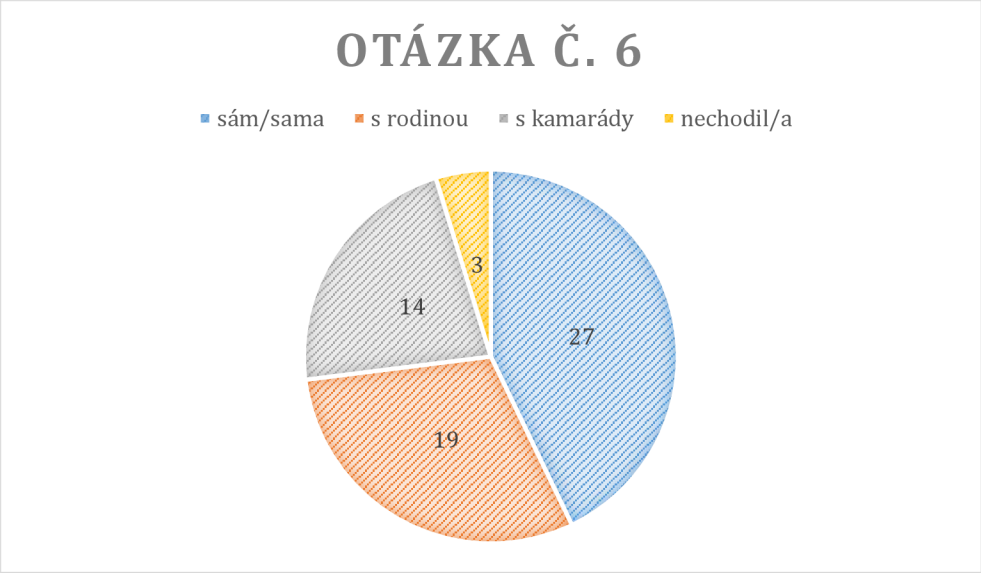

Obrázek 17- otázka č.6 žáci

U této otázky mohli respondenti označit opět více odpovědí, jelikož mohli chodit sportovat ven např. s kamarády i s rodinou.

Nejvíce zastoupení zde má odpověď sám/sama (27). Následuje odpověď s rodinou (19), poté s kamarády (14) a nechodil/a (3).

Podle odpovědí můžeme vyčíst, že hodně rodičů podporovalo své děti v pohybu a chodili s nimi sportovat, což je z hlediska výchovy velmi pozitivní zjištění. Nejvíce zastoupení měla však odpověď, že žáci chodili sportovat sami, což je překvapující, avšak v době covidu to může být dáno tím, že rodiče, nebo oni sami nechtěli potkávat více lidí, než to bylo nutné. Jak jsme již výše uváděli, motivace k pohybu je velmi složitá, navíc když musíte cvičit sám, přesto, jak děti udávají, sportovat chodily.

7. Co tě nejvíce bavilo v tělesné výchově při distanční výuce?

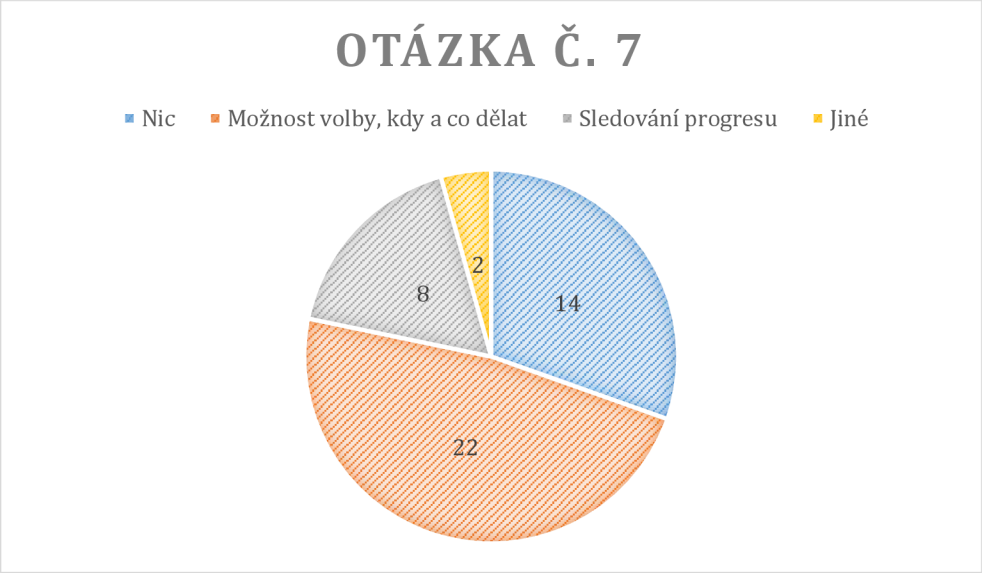

Obrázek 18- otázka č.7 žáci

U otázky č. 7 jsme zjišťovali, zda žáky online výuka TV vůbec bavila, případně, co je bavilo.

Z obrázku č. 18 je patrné, že pár jedinců (14) uvedlo, že je na online výuce nebavilo vůbec nic. Nicméně nejvíce odpovědí měla možnost volby, kdy a co dělat (22). Tudíž žáci dostali nějaký úkol/výzvu, kterou museli do konce týdně splnit a sami si mohli vybrat, kdy tuto činnost budou provádět, případně si mohli vybrat z několika možností úkolů. Pár žáků (8) uvedlo, že je nejvíce bavilo sledovat svůj progres, svoje zlepšování a případně i porovnávání s ostatními žáky.

U této otázky jsme se setkali i s úsměvnými odpověďmi jako např: „To, že mě u toho neviděli ostatní“ nebo „Že jsem nebyla ve škole“.

Ve výsledcích jsme však našli i pozitivní a motivující odpovědi jako např: „Asi ta běhací výzva. Sama bych se k tomu asi nedokopala, ale když jsem musela, tak to bylo nakonec docela fajn a byla jsem ráda, že jsem se překonala a zlepšovala se“.

8. Co tě nebavilo, až otravovalo v tělesné výchově při distanční výuce?

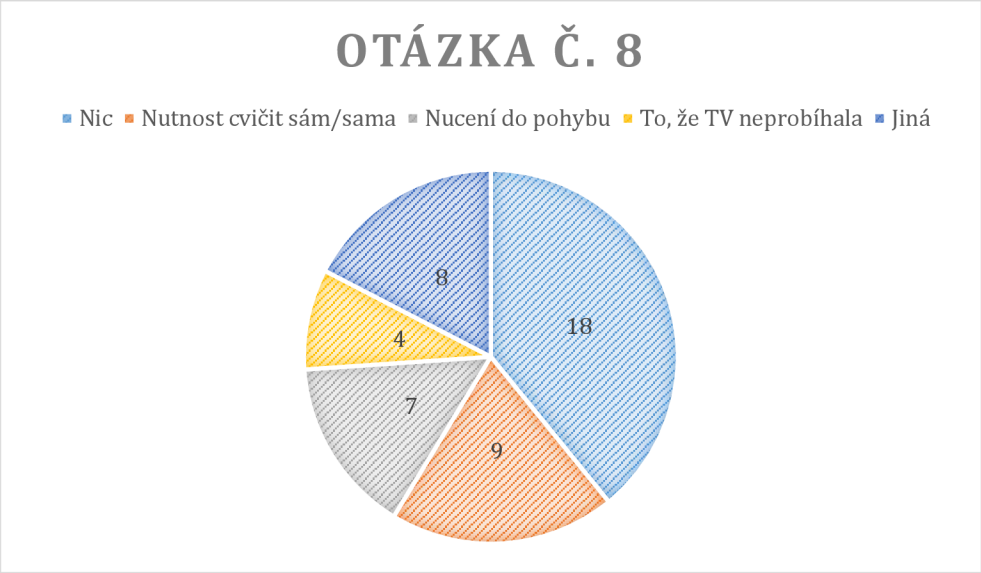

Obrázek 19- otázka č.8 žáci

U 8. otázky jsme se žáků naopak ptali, co jim na online TV vadilo a nebavilo. Skoro polovina (18) odpověděla, že jim nic nevadilo a vše brali tak, jak je, což je samozřejmě správný přístup a zásluhu na tom určitě má i učitel TV, podle toho, jak výuku pojal.

Nejvíce žákům (9) vadilo, že musí cvičit doma, sami, bez kamarádů. Spousta respondentů uvedla, že je na TV baví kolektivní sporty a kontakt s kamarády, což v online výuce bohužel neprobíhalo a žáci si na to u této otázky vzpomněli. Další (7) zase napsali, že jim vadilo přílišné nucení do pohybových aktivit, že toho bylo hodně, nebo že jim dělalo velké problémy se dokopat k pohybu. Malá skupina (4) respondentů uvedla, že jim vadilo, že vlastně TV neprobíhala a nemohli se pohybovat v rámci TV.

I tato otázka přinesla úsměvné odpovědi, jako např: „Že jsme museli vstávat a převléct se do tělocviku“ nebo „Že mě spamovali na Teamsech“ nebo „Asi úkoly typu: postavte sněhuláka“.

9. Jakým způsobem tě tvůj/tvoje učitel/ka tělesné výchovy motivoval/a, aby tě cvičení v době distanční výuky bavilo?

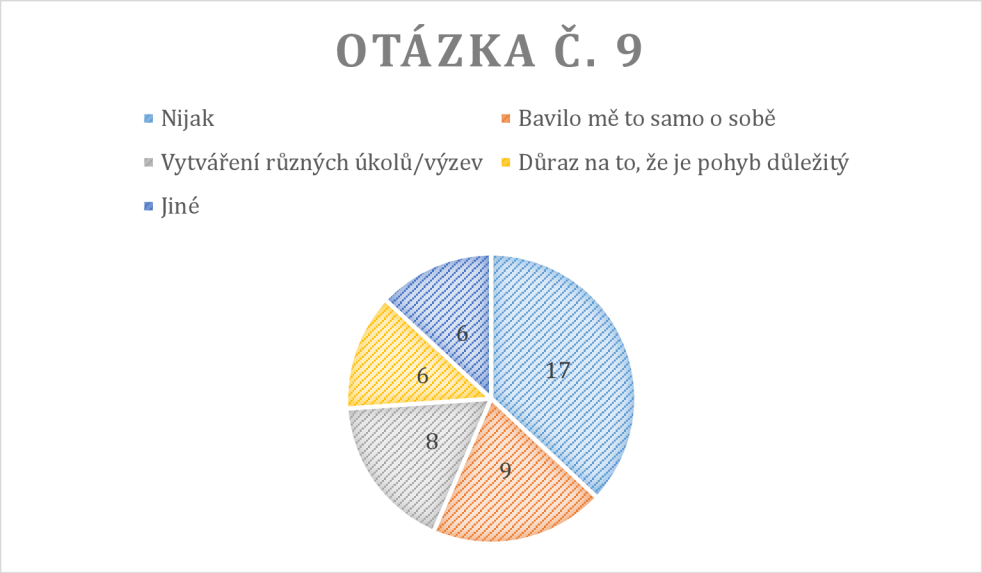

Obrázek 20- otázka č.9 žáci

Zde u otázky č. 9 jsme chtěli zjistit, jakým způsobem učitel motivoval svoje žáky, aby pochopili, že pohyb je důležitý pro jejich zdraví, a aby opravdu plnili pohybové úkoly.

Bohužel největší zastoupení (17) má odpověď – nijak, tzn. učitel zadá nějaký úkol/výzvu, ale neřekne žákům, proč je to důležité, co se tím zlepší apod., jak jsme si řekli v teoretické části (viz kap. 2.2.1.1), tak přístup učitele je velmi důležitý a mnohdy může žáky namotivovat k velice dobrým názorům, nebo výkonům v TV.

Respondenti (9) také psali, že motivaci nepotřebovali, jelikož cvičili sami doma již před pandemií, tudíž v tom pokračovali nehledě na TV. Dále dotazovaní žáci (8) napsali, že je učitel nejvíce motivoval zadáváním různých úkolů/výzev, kde se mohli předhánět se svými spolužáky a toto hodnotili velmi pozitivně, že je to opravdu motivovalo a díky tomu se v době pandemie pohybovali. S čímž souvisí i odpověď žáků (6), že jim

učitel vysvětloval, proč je pohyb tak důležitý a co se díky danému cviku zlepšuje apod.

I u této otázky byly k vidění různorodé odpovědi, které zde představíme: „Pořád nás chválila“, dále „Že jinak dostanu pětku“, nebo „Tak už výše zmíněná běhací výzva. A taky ty online setkání byly zdrojem motivace a inspirace, my jsme tam necvičily, ale spíš jsme si říkaly navzájem, jak sportujeme, jak se nám to daří apod.“.

10. Když bys měl/a vybrat 2 věci, které bys chtěl/a i nadále mít ve výuce TV, jaké by to byly?

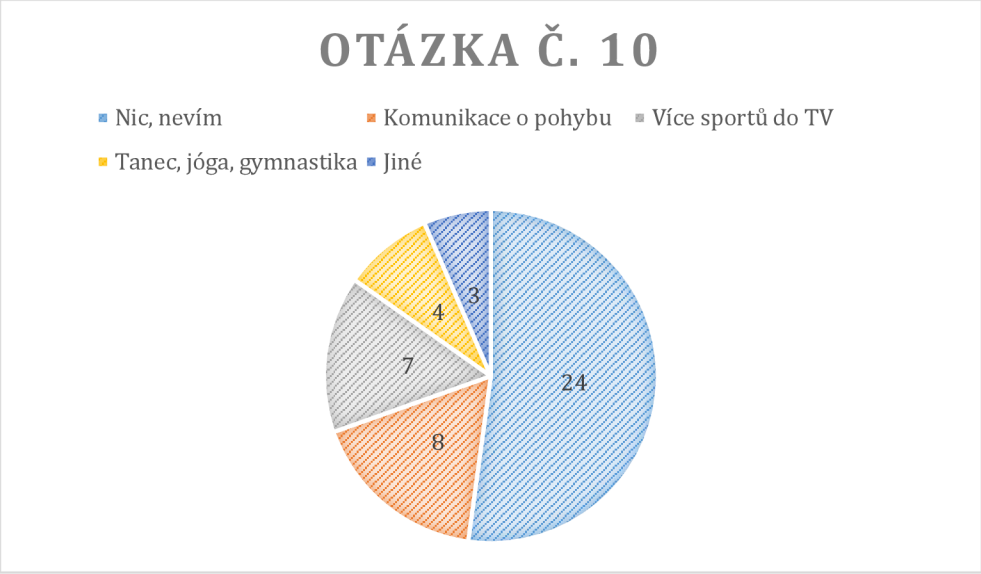

Obrázek 21- otázka č.10 žáci

Nejpočetnější (24) odpovědí u otázky č. 10 byla – nic nebo nevím, z toho lze soudit, že žáci mají daleko radši výuku TV v „normální“ formě ve škole. Přesto se našli i tací, kteří některá pozitiva našli a rádi by jej přesunuli i do školy, nyní si je představíme.

Respondenti (8) u této otázky zmínili, že by nadále chtěli mít ve výuce větší komunikaci s učitelem TV ohledně sportování, pohybu a zdraví. Další (7) napsali, že by chtěli do TV zařadit daleko více sportů a dodali, že v TV hrají často pouze 1 nebo 2 sporty, které se stále střídají.

V rámci online hodin TV často probíhaly činnosti jako tanec, jóga, gymnastika (protahování, posilování apod.), kde (4) žáci by rádi tyto činnosti provozovali i v hodinách TV, které budou již v tělocvičnách. I zde máme odpovědi, které jsme nemohli zařadit ani do jednoho vlákna v grafu, proto jsou pojmenovány jako – Jiné, které si nyní přiblížíme.

„Samostatně si volit, co chci dělat“, dále velmi zajímavá odpověď: „Trochu svobody, například možnost vynechat výuku a pak donést třeba vstupenku z posilovny, bazénu... někdy bych se v těch dvou hodinách potřebovala učit a hýbat bych se šla později“, dále „Bylo by fajn se v hodinách jít otužovat“ nebo „Možnost cvičit, jak zrovna chci a co chci, já osobně nemám ráda běh, takže bych si raději zahrála míčové hry (ve kterých většinou stejně běhám, ale nevnímám to tak) nebo bych si dala nějaký silový trénink“.

5 Diskuse

Předkládaná diplomová práce se zabývá výukou TV v sekundárním vzdělávání v době pandemie COVID-19, kdy školy byly uzavřené a žáci měli výuku online. Realizace výzkumného šetření byla umožněna pomocí 2 nestandardizovaných dotazníků určené pro učitele a žáky na brněnských základních a středních školách. Výsledky (viz kap. 4) získané tímto šetřením nám umožňují v této kapitole odpovědět na výzkumné otázky.

VO1: Jakou formou probíhala TV v době pandemie COVID-19?

Ze získaných informací je jasné, a můžeme zde potvrdit, že TV v době pandemie COVID-19 na většině škol probíhala. Nejčastěji formou domácích úkolů sportovního typu, tzn. učitelé svým žákům poslali různé úkoly či výzvy sportovního charakteru a ti jej museli do předem stanoveného termínu splnit.

Na jiných školách, dle učitelů a žáků, TV probíhala přímo online v daný čas přes streamovací platformu (nejčastěji MS Teams), kdy si učitelé pro žáky připravili cvičení a v reálném čase se všichni online spojili a pomocí kamer a mikrofonu probíhala TV online.

Další formy výuky byly např. procházky v přírodě nebo cvičení venku za přítomnosti učitele TV.

Nutno zmínit fakt, že několik žáků zaškrtlo možnost, že u nich na škole výuka TV neprobíhala vůbec. Odpověď u této otázky může být zkreslující tím, že si žáci možná mysleli, že se ptáme na klasickou výuku TV a tím pádem formu úkolů/výzev, procházek nebo cvičení venku nezapočítali.

Dle našeho názoru bylo uskutečnění výuky TV v době covidu pro učitele velmi složité, nicméně ještě k tomu přidat prvek motivace, aby

žáci skutečně realizovali výuky TV bylo daleko náročnější, proto všem učitelům, kterým se toto povedlo, patří uznání.

Dle našeho názoru všechny uvedené formy výuky byly zvoleny vhodným způsobem, každé z nich má svoje klady i zápory a po delším přemýšlení nás nenapadla další inovativní forma, která by se dala do online hodin TV zařadit, kromě již zmiňovaných

VO2: Jaká změna nastala ve výuce mezi 1. a 2. vlnou pandemie?

Zde jsme chtěli poukázat na fakt, že s odstupem času a postupným získáváním zkušeností se může spousta věcí změnit a inovovat k lepšímu. Nicméně naše tvrzení bylo vyvráceno, jelikož přes 80 % všech respondentů uvedlo, že mezi 1. a 2. vlnou (cca 4 měsíce) nenastala téměř žádná změna ve výuce TV.

Tento fakt však může být zkreslený tím, jak jsme rozebírali i u VO1, že všechny možnosti výuky TV byly použity již při 1. vlně a ve 2. vlně jen pokračovali v tom, co již bylo na škole zaběhlé a vymýšlet nové věci bylo obtížné.

Nicméně pár jedinců napsalo, že u nich na škole nějaké změny ve výuce přeci jen nastaly, např. u učitelů, kteří v 1. vlně používali pouze jednu formu výuky, tak od října (v 2. vlně) využívali forem více, tzn. poslali žákům sportovní úkoly, jeden týden byla TV online formou, následující týden se šli projít ven na vycházku apod. Z odpovědí je patrné, že se učitelé snažili žáky co nejvíce aktivizovat a vymýšlet různé inovace, aby žáci nedělali stále to stejné dokola.

VO3: Jaká pozitiva našli učitelé a žáci na distanční výuce TV?

U této otázky bychom rádi odpovědi učitelů a žáků rozdělili, jelikož jsou odlišné. Zatímco u učitelů byly odpovědi spíše pesimistické, tak žáci nějaká pozitiva přeci jen našli.

Odpovědi učitelů byly vesměs stejné. Spousta z nich ve svých odpovědích uvádělo, že žádná pozitiva nenašli, že by si nic z online výuky do „klasických hodin TV“ neponechali apod. Není se čemu divit, jelikož učitelé, podle našeho názoru, to měli v této době opravdu velmi složité.

U žáků jsme se setkali s větším počtem odpovědí, kde pozitiva online výuky TV zmiňují. Hodně z nich ve svých odpovědích psalo, že je bavily různé výzvy sportovního charakteru, které mezi sebou sdíleli a porovnávali svoje sportovní výkony a přirozeně tak byli motivovaní k pohybu a možná i k překonávání svých sportovních možností.

Nadpoloviční většina žáků našla také pozitiva v tom, že si mohli individuálně zvolit, co budou dělat, což v klasických hodinách TV nelze uskutečnit. V praxi to vypadalo tak, že učitel poslal žákům např. 10 úkolů, kde si žáci z tohoto výběru vybrali 3 úkoly, které museli splnit, např. žák nemá rád posilování, tak si raději vybere jízdu na kole. Pro žáky to bylo něco nového, že si oni sami mohou vybrat, co budou dělat a za co budou hodnoceni. Dle našeho názoru je tato metoda motivující a mnohdy pro žáky zábavnější, než když učitel řekne: „Jdeme všichni běhat“. V praxi by toto bylo obtížné na organizaci výuky při jednom učiteli. Pro žáky by to však bylo pravděpodobněji zábavnější a možná i přínosnější.

VO4: Jakým způsobem učitelé motivovali žáky k pohybu a skutečné realizaci výuky TV?

I u této výzkumné otázky si dovolíme názory učitelů a žáků rozdělit, jelikož každá strana na to má odlišný pohled. Na úvod můžeme sdělit, že

motivace od učitelů směrem k žákům byla tím nejdůležitějším, ale zároveň nejtěžším faktorem v rámci výuky TV v době pandemie.

Dá se říct, že z pohledu učitelů byla motivace jasná, tzn. přichystat pro žáky různé výzvy/úkoly/hry, které jsou pro žáky zábavné a tím pádem i motivující. Často učitelé zmiňovali, že se inspirovali od ostatních kolegů, tzn. sdíleli mezi sebou materiály a vlastní myšlenky, které se daly využít v rámci online hodin TV.

Setkali jsme se i s odpovědí, že žáky by měli motivovat hlavně rodiče, dle našeho názoru souhlasíme s tím, že by rodiče měli být hlavním motivátorem svých dětí v rámci pohybu a vysvětlit jim, proč je pro ně pohyb důležitý. Na druhou stranu i učitel má podíl na žákově výchově, a tím pádem nechávat veškerou motivaci na rodičích není správné.

U žáků byly odpovědi různorodější. Nadpoloviční většina odpověděla, že je učitel nijak nemotivoval, což je možná pravda, ale zavádějící může být to, že se jim zkrátka nechtěla vypisovat delší odpověď, jelikož tato otázka je na zamyšlení, zda ve výstupu učitele je nějaký motivující prvek.

Na druhou stranu jsme se setkali i s názory žáků, že je jejich učitel motivoval k pohybu např. tím, že s nimi o pohybu komunikoval, tzn. říkal jim, proč je pohyb důležitý, proč by každý měl sportovat, resp. se pohybovat i sám z vlastní vůle, při cvičení jim říkal, k čemu je toto cvičení důležité, jaké svaly nyní posilují, protahují apod.

Více sportovněji založené děti zmiňují, že motivaci od učitele nepotřebují, že sportují sami, nicméně toto byla otázka spíše pro ty žáky, kteří nemají TV v oblibě, a tím pádem tyto žáky je daleko těžší motivovat k tomu, aby opravdu cvičili.

VO5: Jaká byla odezva na výuku TV v době pandemie?

Odpovědi na tuto výzkumnou otázku by měly shrnou obecné názory učitelů a žáků na distanční výuky z hlediska TV. Dá se říct, že odezva byla spíše negativní, a to jak z pohledu učitelů, tak i žáků.

Učitelé, jak jsme již zmiňovali ve VO3, nenašli mnoho pozitiv na distanční výuce, proto se dá říct, že odezva z pohledu učitelů byla negativní. Nejvíce učitelům dělalo problémy, aby vymysleli nějakou alternativu, aby donutili své žáky k pohybu, což v této době bylo obtížné, i tak se to učitelům mnohdy dařilo.

U žáků jsme se setkali i s pozitivními ohlasy, ale v porovnání s těmi negativními jich bylo málo. Žáci odpovídali, že jim nejvíce vadilo, že musí cvičit sami, tzn. chyběl jim kontakt se svými spolužáky/kamarády.

Na druhou stranu naše výzkumné šetření bylo hlavně zaměřeno na to, zda vůbec TV probíhala, což dle našeho názoru je nejdůležitější, jelikož tato doba trvala téměř 2 roky, tak bylo důležité, aby děti pouze neseděly doma u počítačů, ale alespoň jednou za týden si zasportovaly. Jak jsme z našeho výzkumu zjistili, tak na výuku TV v distančním režimu nebyly zcela pozitivní ohlasy, ale i přesto TV probíhala, což je důležité zejména pro zdravotní stránku dětí.

Limity výzkumu:

V diplomové práci se nám sice podařilo zodpovědět na všechny výzkumné otázky, nicméně výzkum měl několik limitů.

Hlavním limitem práce je počet respondentů, resp. procento návratnosti dotazníků. Náš dotazník jsme odeslali 50 učitelům a pouze 22 dotazníků se nám vrátilo, což znamená 44 % návratnosti od učitelů.

Příště by bylo vhodné zajistit větší počet respondentů, hlavně na pozice učitelů, aby byl výzkum objektivnější. Možná by také bylo vhodné dotazníky neposílat online formou, ale v tištěné podobě jej přinést přímo do školy osobně učitelům, kde by se návratnost, dle našeho názoru, zvýšila. Na druhou stranu bylo i ve školním roce 2021/2022, kdy jsme tento výzkum realizovali, velmi obtížné dostat se právě kvůli covidu a nejasné situaci s ním vůbec do škol. Vedení škol preferovalo právě online formu dotazníků.

6 Závěry

Diplomová práce se zabývá problematikou výuky TV v době pandemie COVID-19. Struktura práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část, neboli syntéza poznatků, zahrnuje informace o dané problematice, tzn. o výuce TV v rámci edukace, sekundárním vzděláváním a pandemii COVID-19 a jejími důsledky na sport, resp. pohyb.

V návaznosti na teoretickou část se přesouváme k praktické části, kde hlavním cílem bylo zjistit, zda a případně jak probíhala TV v době, kdy byly školy uzavřené a výuka probíhala výhradně v online režimu. Výzkumný vzorek jsme vybrali dostupným výběrem, který se skládal z 22 učitelů a 46 žáků základních a středních škol v Brně. Jako výzkumnou metodu jsme zvolili dotazování, tzn. že jsme vytvořili dva nestandardizované dotazníky (jeden určený pro učitele, druhý pro žáky), které jsme poslali našim vybraným respondentům v online formě.

Z výsledků našeho výzkumu je patrné, že TV v době pandemie COVID-19 na většině škol probíhala. V dílčích cílech práce jsme chtěli zjistit, jakými formami TV probíhala, zda proběhla nějaká změna v časovém období, nebo jestli respondenti našli nějaká pozitiva v této formě výuky.

Dle výsledků můžeme sdělit, že nejčastěji TV probíhala formou různých výzev, či úkolů, které učitel žákům zadával. I dle názoru žáků je tato forma výuky bavila ze všech nejvíce, jelikož si mohli pohybovou aktivitu zvolit sami a výsledky pak porovnávat s ostatními spolužáky.

S tímto tématem by šlo dále pracovat ve smyslu rozšíření dotazníku a zjištění většího počtu informací. Náš výzkum byl zaměřen pouze na školy v Brně, v příštím výzkumu by bylo vhodné rozšířit oblasti pro distribuci dotazníků a porovnávat, jak probíhala TV v různých regionech.

Použité zdroje

Knižní literatura:

BARTÁK, Jan. *Lidé a změny*. Praha: Votobia, 2004. ISBN 80-7220-184-0.

BARTÁK, Jan. *Základní kniha lektora / trenéra: [jak rozvíjet vědomosti, schopnosti a dovednosti těch, kteří chtějí efektivně působit na druhé]*. Praha: Votobia, 2003. ISBN 80-7220-158-1.

BEDRNOVÁ, Eva a Ivan NOVÝ. *Psychologie a sociologie řízení*. 2. rozš. vyd. Praha: Management Press, 2002. ISBN 80-7261-064-3.

BUNC, Václav. Pojetí tělesné zdatnosti a jejích složek. *Tělesná výchova a sport mládeže: odborný časopis pro učitele, trenéry a cvičitele*. Praha: Karolinum (nakladatelství), 1995, 61(5), 6-9. ISSN 1210-7689.

ČÁP, Jan. *Psychologie výchovy a vyučování*. Praha: Karolinum, 1993. ISBN 80-7066-534-3.

DLOUHÝ, Martin. *Rozvoj pozornosti a výkonové motivace u adolescentů se sluchovým postižením prostřednictvím intervenčního pohybového programu*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2011. ISBN 978-80-7290-514-0.

FIALOVÁ, Ludmila. *Aktuální témata didaktiky: školní tělesná výchova*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1854-8.

GIDDENS, Anthony. *Sociologie*. Praha: Argo, 2013. ISBN 978-80-257-0807-1.

HRABINEC, Jiří. *Tělesná výchova na 2. stupni základní školy*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3625-2.

KYRIACOU, Chris. *Klíčové dovednosti učitele: cesty k lepšímu vyučování*. Přeložil Dominik DVOŘÁK, přeložil Milan KOLDINSKÝ. Praha: Portál, 1996. Pedagogická praxe. ISBN 80-7178-022-7.

LINHART, Josef. *Základy obecné psychologie*. 2. upr. a dopl. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. Učebnice pro vysoké školy (Státní pedagogické nakladatelství).

PALÁN, Zdeněk. *Základy andragogiky*. Praha: Vysoká škola J.A. Komenského, 2003. ISBN 80-86723-03-8.

PARDEL, Tomáš. *Psychológia*. Bratislava: Psychodiagnostické a didaktické testy, 1982.

PRŮCHA, Jan. *Moderní pedagogika*. 2., přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-631-4.

PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 1995. ISBN 80-7178-029-4.

PRŮCHA, Jan, Jiří MAREŠ a Eliška WALTEROVÁ. *Pedagogický slovník*. 4. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-772-8.

PRŮCHA, Jiří. *Moderní vzdělávací technologie*. Praha: Vysoká škola J.A. Komenského, 2003. ISBN 80-86723-01-1.

PŘÍHODA, Václav. *Ontogeneze lidské psychiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1963. Učebnice vysokých škol (SPN).

RYCHTECKÝ, Antonín a Ludmila FIALOVÁ. *Didaktika školní tělesné výchovy*. 2. přeprac. vyd. Praha: Karolinum, 1998. ISBN 80-7184-659-7.

RYCHTECKÝ, Antonín a Ludmila FIALOVÁ. *Didaktika školní tělesné výchovy*. 3. přeprac. vyd. Praha: Karolinum, 2004. ISBN 80-7184-659-7.

SKALKOVÁ, Jarmila. *Pedagogika a výzvy nové doby*. Brno: Paido, 2004. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-7315-060-3.

SLEPIČKOVÁ, Irena. *Sport a volný čas: vybrané kapitoly*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-1039-6.

SPILKOVÁ, Vladimíra. *Proměny primární školy a vzdělávání učitelů v historicko-srovnávací perspektivě*. Praha: Univerzita Karlova, 1997. ISBN 80-86039-41-2.

SVOBODA, Bohumil. *Stručná pedagogika sportu*. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-325-3.

TURECKIOVÁ, Michaela. *Řízení a rozvoj lidí ve firmách*. Praha: Grada, 2004. Psyché (Grada). ISBN 80-247-0405-6.

VAŠUTOVÁ, Jaroslava. *Kapitoly z pedagogiky: (studijní text)*. Praha: Univerzita Karlova, 1998. ISBN 80-86039-54-4.

VILÍMOVÁ, Vlasta. *Didaktika tělesné výchovy*. Vyd. 2., přeprac., (1. vyd. v MU). Brno: Masarykova univerzita, 2009. ISBN 978-80-210-4936-9.

WALTEROVÁ, Eliška. *Úloha školy v rozvoji vzdělanosti*. Brno: Paido, 2004. ISBN 80-7315-083-2.

Elektronické zdroje:

Bailey, R.; Armour, K.; Kirk, D.; Jess, M.; Pickup, I.; Sandford, R.; BERA. Physical Education and Sport Pedagogy Special Interest Group. The educational benefits claimed for physical education and school sport: An academic review. *Res. Pap. Educ.* **2009**, *24*, 1–27.

Biddle, S.J.H.; Gorely, T.; Stensel, D. Health-enhancing physical activity and sedentary behaviour in children and adolescents. *J. Sports Sci.* **2004**, *22*, 679–701.

Del Rio, C.; Malani, P.N. Novel coronavirus-important information for clinicians. *JAMA* **2020**, *323*, 1039–1040.

García-Calvo, T.; Leo, F.M.; Gonzalez-Ponce, I.; Sánchez-Miguel, P.A.; Mouratidis, A.; Ntoumanis, N. Perceived coach-created and peer-created motivational climates and their associations with team cohesion and athlete satisfaction: Evidence from a longitudinal study. *J. Sports Sci.* **2014**, *32*, 1738–1750.

GOLDBERG, Eleanor. Parents are struggling to cope as coronavirus worries shut down schools, leaving kids scared and confused. *INSIDER* [online]. 2020 [cit. 2021-03-02]. Dostupné z: https://www.businessinsider.com/coronavirus-school-closures-have-left-kids-feeling-scared-confused-2020-3

Chiasson, K.; Terras, K.; Smart, K. Faculty perceptions of moving a face-to-face course to online instruction. *J. Coll. Teach. Learn.* **2015**, *12*, 231–240.

KIRBAS, Sule. The Views of Physical Education and Sports Teaching Instructors on Education in the COVID-19 Period. *Journal of Education and Learning*, 2020, 9.6: 196-205.

Meyer Peyton, L. Elements of a successful distributed learning program. In *Distance Learning Technologies: Issues, Trends and Opportunities*; Lau, L., Ed.; Idea Group: Hershey, PA, USA, 2000; pp. 82–90.

MŠMT ČR a NPI ČR. *Informace a FAQ - FAQ nejčastější dotazy: Nejčastější témata týkající se koronaviru a školství.* [online]. 2020 [cit. 2021-03-02]. Dostupné z: https://koronavirus.edu.cz/faq-hlavni-temata-koronaviru-a-skolstvi

MŠMT Praha 2021. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání* [online]. In: . 2021 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/ramcovy-vzdelavacici-program-pro-zakladni-vzdelavani-rvp-zv/

O'BRIEN, Wesley, et al. Implications for European Physical Education Teacher Education during the COVID-19 pandemic: a cross-institutional SWOT analysis. *European Journal of Teacher Education*, 2020, 43.4: 503-522.

Purcell-Robertson, R.M.; Purcell, D.F. Interactive distance learning. In *Distance Learning Technologies: Issues, Trends and Opportunities*; Lau, L., Ed.; Idea Group: Hershey, PA, USA, 2000; pp. 16–21.

Sawang, S.; Newton, C.; Jamieson, K. Increasing learners' satisfaction/intention to adopt more e-learning. *Educ. Train.* **2013**, *55*, 83–105.

UNESCO. 290 milion students out of school due to COVID-19: UNESCO releases first global numbers and mobilizes response. *UNESCO* [online]. Paris, France, 2020 [cit. 2021-03-02]. Dostupné z: https://en.unesco.org/news/290-million-students-out-school-due-covid-19-unesco-releases-first-global-numbers-and-mobilizes

VAREA, Valeria; GONZÁLEZ-CALVO, Gustavo. Touchless classes and absent bodies: teaching physical education in times of Covid-19. *Sport, Education and Society*, 2021, 26.8: 831-845.

Viana, R.B.; de Lira, C.A.B. Exergames as coping strategies for anxiety disorders during the COVID-19 quarantine period. *Games Health J.* **2020**, *9*, 147–149.

YU, Jieun; JEE, Yongseok. Analysis of online classes in physical education during the covid-19 pandemic. *Education Sciences*, 2020, 11.1: 3.

Přílohy

Příloha 1
Informovaný souhlas účastníků dotazníku:

Dobrý den,

věnujte prosím několik minut svého času vyplnění následujícího dotazníku.

Dotazník je anonymní a data budou uchována pouze u autora s tím, že výsledky budou použity do diplomové práce na Masarykově univerzitě.
Pokud souhlasíte, stiskněte tlačítko "SPUSTIT DOTAZNÍK".

Příloha 2
Dotazník – učitel:

1. **Pohlaví**
   - Muž
   - Žena
2. **Kde učíte?**
   - ZŠ
   - SŠ
   - Víceleté gymnázium
3. **Máte vystudovanou tělesnou výchovu?**
   - Ano
   - Ne
4. **Kolik let praxe v oboru máte za sebou?**
   - 1–5 let
   - 6–10 let
   - 11–20 let
   - 21–30 let

5. **Jak u Vás probíhala výuka tělesné výchovy v 1. vlně covidu, tzn. od března 2020 do června 2020?**
   - Neprobíhala vůbec
   - Chodili jsme na vycházky
   - Cvičili jsme venku
   - Děti dostávaly domácí úkoly sportovního typu
   - TV probíhala on-line
6. **Co se změnilo při výuce tělesné výchovy ve 2. vlně covidu, tzn. od října 2020 do května 2021?**
   - otevřená odpověď
7. **Co, podle Vás, žáky nejvíce a nejméně bavilo v tělesné výchově při distanční výuce?**
   - otevřená odpověď
8. **Jakým způsobem jste motivoval/a žáky, aby se aktivně zapojovali do hodin TV?**
   - otevřená odpověď
9. **Když byste měl/a vybrat 2 věci, které byste si z výuky TV v době pandemie zachoval/a, jaké by to byly?**
   - otevřená odpověď
10. **Jak hodně jste spolupracoval/a s ostatními učiteli TV?**
    - 1-nejméně, 5-nejvíce
11. **V čem konkrétně jste spolupracovali?**
    - otevřená odpověď
12. **Jak moc se Vám dařilo, aby žáci skutečně realizovali výuku TV?**
    - 1-nejméně, 5-nejvíce
13. **Čím myslíte, že to bylo?**
    - otevřená odpověď

14. **Jak se Vaše vedení školy stavilo k výuce TV v době pandemie?**
    - otevřená odpověď
15. **Co podle Vás dělalo největší problémy žákům?**
    - otevřená odpověď

Příloha 3

Dotazník – žák:

1. **Pohlaví**
    - Muž
    - Žena
2. **Kam chodíš na školu?**
    - ZŠ
    - SŠ
    - Nižší gymnázium (prima, sekunda, tercie, kvarta)
    - Vyšší gymnázium (kvinta, sexta, septima, oktáva)
3. **Navštěvuješ ve volném čase sportovní kroužek?**
    - Ano
    - Ne
4. **Jak moc je pro tebe tělesná výchova důležitá?**
    - 1-nejméně, 5-nejvíce
5. **Kolik hodin týdně věnuješ sportu/pohybu mimo hodiny tělesné výchovy?**
    - 0 hodin
    - 1-2 hodiny
    - 3-4 hodiny
    - 5 a více hodin
6. **Jak u Vás probíhala výuka tělesné výchovy v 1. vlně covidu, tzn. od března 2020 do června 2020?**

- Neprobíhala vůbec
- Chodili jsme na vycházky
- Cvičili jsme venku
- Děti dostávaly domácí úkoly sportovního typu
- TV probíhala on-line

7. **Co se změnilo při výuce tělesné výchovy ve 2. vlně covidu, tzn. od října 2020 do května 2021?**
   - otevřená odpověď
8. **V době covidu v 1. i 2. vlně jsem chodil/a sportovat ven:**
   - s rodinou
   - s kamarády/spolužáky
   - sám/sama
   - nechodil/a
9. **Co tě nejvíce bavilo v tělesné výchově při distanční výuce?**
   - otevřená odpověď
10. **Co tě nebavilo, až otravovalo v tělesné výchově při distanční výuce?**
    - otevřená odpověď
11. **Jakým způsobem tě tvůj/tvoje učitel/ka tělesné výchovy motivoval/a, aby tě cvičení v době distanční výuky bavilo?**
    - otevřená odpověď
12. **Když bys měl/a vybrat 2 věci, které bys chtěl i nadále mít ve výuce TV, jaké by to byly?**
    - otevřená odpověď

Seznam obrázků

Obrázek 1- výzkumný soubor; učitelé 46
Obrázek 2- výzkumný soubor; žáci 47
Obrázek 3- otázka č.1 učitelé 49
Obrázek 4- otázka č.2 učitelé 50
Obrázek 5- otázka č.3 učitelé 51
Obrázek 6- otázka č.4 učitelé 52
Obrázek 7- otázka č.7 učitelé 54
Obrázek 8- otázka č.8 učitelé 55
Obrázek 9- otázka č.9 učitelé 56
Obrázek 10- otázka č.10 učitelé 57
Obrázek 11- otázka č.12 učitelé 58
Obrázek 12- otázka č.13 učitelé 59
Obrázek 13- otázka č.1 žáci 60
Obrázek 14- otázka č.2 žáci 61
Obrázek 15- otázka č.3 žáci 62
Obrázek 16- otázka č.4 žáci 63
Obrázek 17- otázka č.6 žáci 65
Obrázek 18- otázka č.7 žáci 66
Obrázek 19- otázka č.8 žáci 67
Obrázek 20- otázka č.9 žáci 68
Obrázek 21- otázka č.10 žáci 69

Seznam tabulek

Tabulka 1: otázka č.5 učitelé..... 53